

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA**HOTĂRÂRE nr. ____****din _____ 2025****Chișinău**

cu privire la aprobarea Regulamentului privind cerințele tehnice și administrative privind continuitatea navigabilității sistemelor certificate de aeronave fără pilot la bord și a componentelor acestora, autorizarea organizațiilor și personalului cu atribuții în domeniu, precum și cerințele pentru autoritățile competente

-----

În temeiul

art. 20 alin. (5) din Codul aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 95-104, art. 189), cu modificările ulterioare, Guvernul

HOTĂRĂȘTE:

Prezenta hotărâre transpune:

- Regulamentul delegat (UE) 2024/1107 al Comisiei din 13 martie 2024 de completare a Regulamentului (UE) 2018/1139 al Parlamentului European și al Consiliului prin stabilirea unor norme detaliate privind continuitatea navigabilității sistemelor certificate de aeronave fără pilot la bord și a componentelor acestora și autorizarea organizațiilor și personalului cu atribuții în domeniu, CELEX: 32024R1107, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene Seria L din 23.05.2024;
- Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/1109 al Comisiei din 10 aprilie 2024 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) 2018/1139 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește cerințele pentru autoritatea

competență și procedurile administrative pentru certificarea, supravegherea și asigurarea respectării cerințelor privind continuitatea navigabilității sistemelor certificate de aeronave fără pilot la bord și de modificare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2023/203, CELEX: 32024R1109, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene Seria L din 23.05.2024.

1. Se aprobă Regulamentul privind cerințele tehnice și administrative privind continuitatea navigabilității sistemelor certificate de aeronave fără pilot la bord și a componentelor acestora, autorizarea organizațiilor și personalului cu atribuții în domeniu, precum și cerințele pentru autoritățile competente (se anexează).

2. Controlul prezentei hotărâri se pune în sarcina Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale.

3. Prezenta hotărâre intră în vigoare la expirarea a douăsprezece luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și se abrogă la data aderării la UE.

Prim-ministru

Alexandru MUNTEANU

Contrasemnează:

**Viceprim-ministru,
ministrul infrastructurii
și dezvoltării regionale**

Vladimir BOLEA

REGULAMENTUL
privind cerințele tehnice și administrative privind continuitatea navigabilității
sistemelor certificate de aeronave fără pilot la bord și a componentelor acestora,
autorizarea organizațiilor și personalului cu atribuții în domeniu, precum și cerințele
pentru autoritățile competente

CAPITOLUL I
DISPOZIȚII GENERALE

1. Regulamentul privind cerințele tehnice și administrative privind continuitatea navigabilității sistemelor certificate de aeronave fără pilot la bord și a componentelor acestora, autorizarea organizațiilor și personalului cu atribuții în domeniu, precum și cerințele pentru autoritățile competente (*în continuare – Regulament*) stabilește:

1.1. cerințele tehnice și procedurile administrative pentru a asigura continuitatea navigabilității sistemelor de aeronave fără pilot la bord (*în continuare - „UAS”*), inclusiv a oricărei componente destinate instalării pe acestea, în cazul în care aeronava fără pilot la bord este sau va fi înmatriculată în Republica Moldova și este destinată operării în categoria „specifice”, astfel cum este definită la pct. 7-12 din Regulamentul privind normele și procedurile de operare a aeronavelor fără pilot la bord, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 949/2022, iar pentru aeronava fără pilot la bord a fost sau va fi emis un certificat de navigabilitate sau un certificat de navigabilitate restrictiv;

1.2. normele și procedurile care sunt aplicate de autoritățile competente pentru evaluarea conformității cu cerințele detaliate privind continuitatea navigabilității.

2. În sensul Regulamentului, se aplică următoarele noțiuni:

2.1. *componentă* – orice motor, elice sau parte a aeronavei fără pilot la bord sau orice element al unității de control și monitorizare;

2.2. *continuitatea navigabilității* – toate procesele care asigură că, în orice etapă a perioadei sale de funcționare, sistemul de aeronave fără pilot la bord este conform cu cerințele de navigabilitate aplicabile și poate fi operat în siguranță;

2.3. *inspecție premergătoare zborului* – inspecția efectuată înaintea zborului pentru a asigura că aeronava fără pilot la bord este aptă pentru zborul respectiv;

2.4. *instalarea unității de control și monitorizare (CMU)* – procesul de integrare a elementelor unității de control și monitorizare într-un mediu fizic eligibil în acest scop în conformitate cu un set de instrucțiuni de instalare și testare, astfel încât unitatea de control și monitorizare instalată să poată fi utilizată pentru operarea unei aeronave fără pilot la bord;

2.5. *întreținere* – una dintre activitățile următoare sau o combinație a lor: revizie, reparație, inspecție, înlocuire, modificare sau remedierea defectelor unui sistem de aeronave fără pilot la bord sau a unei componente a sistemului, cu excepția inspecției premergătoare zborului;

2.6. *organizație* – persoană fizică și/sau persoană juridică sau o parte din aceasta. O astfel de organizație poate avea mai multe sedii pe teritoriul sau în afara Republicii Moldova;

2.7. *personal de certificare* – personalul responsabil cu certificarea întreținerii la finalizarea acesteia;

2.8. *sarcină de întreținere critică* – sarcină de întreținere sau orice perturbare a unui sistem sau a oricărui component al unui sistem de aeronavă efără pilot la bord, a unui motor sau a unei elice care, în cazul producerii unei erori în timpul execuției, ar putea pune direct în pericol siguranța zborului;

2.9. *sediul principal de activitate* – sediul central sau sediul principal înregistrat al organizației din cadrul căruia se exercită funcțiile financiare principale și controlul operațional al activităților vizate de Regulament;

2.10. *sistem de aeronavă efără pilot la bord (UAS)* – aeronavă efără pilot la bord, astfel cum este definită în pct. 3 din Regulamentul privind normele și procedurile de operare a aeronavelor efără pilot la bord, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 949/2022, și unitatea sa de control și monitorizare;

2.11. *unitate de control și monitorizare* – echipamentele pentru controlul de la distanță al aeronavelor efără pilot la bord, adică orice instrument, echipament, mecanism, aparat, dispozitiv auxiliar, software sau accesoriu necesar pentru operarea în siguranță a unei aeronave efără pilot la bord, care nu constituie o piesă și care nu este transportat la bordul respectivei aeronave efără pilot la bord.

CAPITOLUL II

CERINȚELE PENTRU AUTORITATEA COMPETENTĂ

3. În sensul Regulamentului, autoritatea competentă responsabilă pentru îndeplinirea sarcinilor de certificare, de supraveghere și de asigurare a respectării normelor în conformitate cu Regulamentul și cu Regulamentul privind normele și procedurile de operare a aeronavelor efără pilot la bord, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 949/2022 este Autoritatea Aeronautică Civilă (*în continuare - AAC*).

4. Sistemele de administrare și de management ale AAC respectă cerințele privind continuitatea navigabilității prevăzute în Anexa nr. 1, Partea AR.UAS la Regulament.

5. Atunci când este necesar ca AAC să implice mai multe entități pentru îndeplinirea sarcinilor de certificare, de supraveghere și de asigurare a respectării normelor în conformitate cu Regulamentul, trebuie îndeplinite următoarele cerințe:

5.1. domeniile de competență ale fiecărei entități se definesc clar, mai ales sub raportul responsabilităților și al limitărilor geografice;

5.2. între aceste entități se stabilește o coordonare pentru a se asigura îndeplinirea eficace a sarcinilor de certificare, de supraveghere și de asigurare a respectării normelor în domeniile lor de competență respective.

6. Atunci când este necesar să se îndeplinească sarcini de certificare, de supraveghere sau de asigurare a respectării normelor în conformitate cu Regulamentul, AAC este împuternicită:

6.1. să examineze evidențele, datele, procedurile și orice alte materiale relevante pentru îndeplinirea sarcinilor de certificare, de supraveghere sau de asigurare a respectării normelor în conformitate cu Regulamentul;

6.2. să facă copii după astfel de evidențe, date, proceduri și alte materiale sau să ia extrase din ele;

6.3. să solicite explicații orale la fața locului din partea oricărui membru al personalului respectivelor organizații;

6.4. să aibă acces la spațiile de lucru, locurile de operare sau mijloacele de transport relevante;

6.5. să efectueze audituri, investigații, evaluări, inspecții, inclusiv inspecții inopinante, în privința organizațiilor respective;

6.6. să ia sau să inițieze măsuri de executare, după caz.

7. Competențele menționate la pct. 6 se exercită în conformitate cu cadrul normativ național.

CAPITOLUL III

CERINȚELE ÎN MATERIE DE CONTINUITATE A NAVIGABILITĂȚII

8. Continuitatea navigabilității UAS menționată la pct. 1 și a componentelor destinate instalării pe acestea se asigură în conformitate cu Anexa nr. 2, Partea ML.UAS la Regulament.

9. Prin derogare de la prevederile pct. 8, continuitatea navigabilității UAS menționată la pct. 1 pentru care s-a emis o autorizație de zbor este asigurată pe baza acordurilor specifice privind continuitatea navigabilității, definite în condițiile de zbor aprobate din autorizația de zbor emisă în conformitate cu Capitolul P din Anexa nr. 1 la Regulamentul privind stabilirea cerințelor și procedurilor administrative de certificare pentru navigabilitate și mediu sau declarația de conformitate a aeronavelor și a produselor, pieselor și echipamentelor aferente, precum și cerințele referitoare la capacitatea organizațiilor de proiectare și producție, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 91/2024.

CAPITOLUL IV

APROBĂRI PENTRU ORGANIZAȚIILE CARE PARTICIPĂ LA CONTINUITATEA NAVIGABILITĂȚII UAS

10. O organizație care este implicată în continuitatea navigabilității UAS menționată la pct. 1 și a componentelor destinate instalării pe acestea, inclusiv întreținerea acestora, trebuie să respecte Anexa nr. 3, Partea CAO.UAS la Regulament și să obțină certificatul de autorizare aferent de la AAC.

11. Personalul de certificare este calificat în conformitate cu Anexa nr. 3, Partea CAO.UAS la Regulament.

La Regulamentul privind cerințele tehnice și administrative privind continuitatea navigabilității sistemelor certificate de aeronave fără pilot la bord și a componentelor acestora, și autorizarea organizațiilor, personalului cu atribuții în domeniu precum și cerințele pentru autoritățile competente

CONTINUITATEA NAVIGABILITĂȚII UAS – CERINȚE PENTRU AUTORITATEA COMPETENTĂ [PARTEA AR.UAS]

SUBPARTEA GEN CERINȚE GENERALE

AR.UAS.GEN.005 Domeniul de aplicare

Prezenta anexă stabilește condițiile pentru îndeplinirea sarcinilor de certificare, de supraveghere și de asigurare a respectării cerințelor, precum și cerințele privind sistemul administrativ și de management care trebuie îndeplinite de autoritatea competentă, care în sensul prezentei anexe este Autoritatea Aeronautică Civilă (*în continuare* - AAC).

AR.UAS.GEN.010 Autoritatea competentă

În sensul prezentei anexe, AAC este responsabilă:

(a) pentru supravegherea continuității navigabilității aeronavelor individuale și pentru eliberarea certificatelor de evaluare a navigabilității înmatriculate în Republica Moldova (*în continuare* – „RM”). De asemenea, AAC este responsabilă de supravegherea continuității navigabilității unității de control și monitorizare (*în continuare* – „CMU”) în măsura în care aceasta se aplică aeronavelor fără pilot (*în continuare* – „UA”) înregistrate în RM;

(b) pentru supravegherea unei organizații, astfel cum se specifică în Regulamentul privind cerințele tehnice și administrative privind continuitatea navigabilității sistemelor certificate de aeronave fără pilot la bord și a componentelor acestora, autorizarea organizațiilor și personalului cu atribuții în domeniu, precum și cerințele pentru autoritățile competente (*în continuare* – *Regulament*):

(i) pentru organizațiile care au sediul principal de activitate în RM; sau

(ii) pentru organizațiile care au sediul principal de activitate în afara RM– autoritatea competentă este Agenția Uniunii Europene pentru Siguranța Aviației (*European Union Aviation Safety Agency*, *în continuare* – „AESA”).

AR.UAS.GEN.115 Documentația de supraveghere

AAC pune la dispoziția personalului relevant toate actele legislative, standardele, normele, publicațiile tehnice și documentele conexe pentru ca acesta să își execute sarcinile și responsabilitățile sale.

AR.UAS.GEN.120 Mijloace acceptabile de punere în conformitate - AMC

(a) AAC elaborează mijloace acceptabile de punere în conformitate (*Acceptable Means of Compliance* – „AMC”) care pot fi utilizate pentru a stabili conformitatea cu Codul aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017.

(b) Pentru a se stabili conformitatea cu Regulamentul se pot utiliza și mijloace alternative de punere în conformitate (*alternative means of compliance, în continuare „AltMoc”*).

(c) AAC informează AESA cu privire la orice AltMoc pe care le utilizează organizațiile aflate sub supravegherea lor sau ele însele pentru a stabili conformitatea cu Regulamentul.

AR.UAS.GEN.125 Informarea

(a) AAC informează organul central de specialitate în domeniul aviației civile în cazul oricăror probleme semnificative legate de punerea în aplicare a Codului aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017 și actelor sale de punere în aplicare în termen de 30 de zile de la data la care AAC a luat cunoștință de probleme.

(b) Fără a aduce atingere reglementării aeronautice civile „Regulamentul privind raportarea, analiza și acțiunile subsecvente cu privire la evenimentele de aviație civilă”, aprobat prin Ordinul ministrului economiei și infrastructurii nr. 119/2020, AAC furnizează Biroului de investigare a accidentelor și incidentelor în transporturi cât mai curând posibil informațiile semnificative din punctul de vedere al siguranței care reies din rapoartele cu privire la evenimente stocate în baza sa de date națională în conformitate cu pct. 24¹ din Regulamentul sus-menționat.

(c) AAC, furnizează Agenției pentru Securitatea Cibernetică (*în continuare „ASC”*), informațiile semnificative din punctul de vedere al siguranței care decurg din rapoartele privind securitatea informațiilor pe care le-a primit în temeiul punctului CAO.UAS.102 litera (b) din Anexa nr. 3 partea CAO.UAS la Regulament.

AR.UAS.GEN.135 Reacția imediată la o problemă de siguranță

(a) Fără a aduce atingere reglementării aeronautice civile „Regulamentul privind raportarea, analiza și acțiunile subsecvente cu privire la evenimentele de aviație civilă”, aprobat prin Ordinul ministrului economiei și infrastructurii nr. 119/2020, AAC implementează un sistem pentru a colecta, a analiza și a difuza în mod corespunzător informații privind siguranța.

(b) AAC implementează un sistem pentru a analiza în mod corespunzător orice informație relevantă privind siguranța pe care a primit-o și pentru a transmite, fără întârzieri nejustificate, autorităților relevante ale statului din care face parte organizația toate informațiile, inclusiv recomandările sau acțiunile corective care trebuie realizate, necesare pentru ca acestea să reacționeze în timp util la o problemă de siguranță ce implică sistemele de aeronave fără pilot la bord (*în continuare - „UAS”*), componente de UAS, persoane sau organizații care fac obiectul Codului aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017.

(c) La primirea informațiilor menționate la literele (a) și (b), AAC ia măsuri adecvate pentru soluționarea problemei de siguranță.

(d) AAC notifică imediat măsurile luate în temeiul literei (c) tuturor persoanelor sau organizațiilor care trebuie să le respecte în conformitate cu Codului aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017. După caz, AAC notifică aceste măsuri AESA.

AR.UAS.GEN.135A Reacția imediată la un incident sau la o vulnerabilitate în materie de securitate a informațiilor cu impact asupra siguranței aviației

(a) Fără a aduce atingere reglementării aeronautice civile „Regulamentul privind raportarea, analiza și acțiunile subsecvente cu privire la evenimentele de aviație civilă”, aprobat prin Ordinul ministrului economiei și infrastructurii nr. 119/2020, AAC implementează un sistem de colectare, analiză și difuzare corespunzătoare a informațiilor referitoare la incidentele de securitate a informațiilor și la vulnerabilitățile cu impact potențial asupra siguranței aviației raportate de organizații. Aceste activități se desfășoară în coordonare cu orice altă autoritate relevantă responsabilă cu securitatea informațiilor sau securitatea cibernetică pentru a se spori coordonarea și compatibilitatea sistemelor de raportare.

(b) AAC implementează un sistem pentru analizarea corespunzătoare a oricăror informații relevante semnificative din punctul de vedere al siguranței primite în conformitate cu punctul AR.UAS.GEN.125 litera (c) și pentru furnizarea fără întârzieri nejustificate către statele din care face parte organizația a oricăror informații, inclusiv recomandări sau măsuri corective de întreprins, necesare pentru ca acestea să reacționeze în timp util la un incident sau o vulnerabilitate în materie de securitate a informațiilor cu impact potențial asupra siguranței aviației care implică UAS, componente de UAS, persoane sau organizații care fac obiectul dispozițiilor Codului aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017.

(c) La primirea informațiilor menționate la literele (a) și (b), AAC ia măsuri adecvate pentru abordarea impactului potențial al incidentului sau vulnerabilității în materie de securitate a informațiilor asupra siguranței aviației.

(d) Măsurile luate în conformitate cu litera (c) se notifică imediat tuturor persoanelor sau organizațiilor care trebuie să le respecte în conformitate cu Codul aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017. AAC, după caz, notifică aceste măsuri AESA, și, atunci când sunt necesare acțiuni combinate, autorităților competente ale celorlalte state din care face parte organizația.

AR.UAS.GEN.200 Sistemul de management

(a) AAC instituie și menține un sistem de management care cuprinde cel puțin:

1. politici și proceduri documentate care să descrie cum este organizat acest sistem și care sunt mijloacele și metodele prin care el obține conformitatea cu Codul aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017. Procedurile se țin la zi și servesc ca documente de lucru fundamentale în cadrul AAC, pentru toate sarcinile aferente;

2. suficient personal pentru a-și executa sarcinile și a-și îndeplini responsabilitățile. Se instituie un sistem de planificare a disponibilității personalului care să asigure îndeplinirea corespunzătoare a tuturor sarcinilor;

3. personal calificat pentru executarea sarcinilor care îi sunt atribuite, care deține experiența și cunoștințele necesare și care beneficiază de formare inițială și periodică care să îi asigure competența continuă;

4. dotări și spații de birouri adecvate pentru executarea sarcinilor atribuite;

5. o funcție de monitorizare a conformității sistemului de management cu cerințele relevante și a gradului de adecvare al procedurilor, inclusiv instituirea unui proces de audit intern și a unui proces de management al riscurilor în materie de siguranță; monitorizarea conformității trebuie să includă un sistem de transmitere a constatărilor auditului către cadrele superioare de conducere ale AAC în vederea asigurării implementării unor acțiuni corective, după caz;

6. o persoană sau un grup de persoane care au responsabilitatea în fața conducerii superioare a autorității competente, AAC, pentru funcția de monitorizare a conformității.

(b) Pentru fiecare domeniu al activității sale, inclusiv pentru sistemul de management, AAC atribuie unei persoane sau mai multora răspunderea generală pentru gestionarea sarcinii sau sarcinilor relevante.

(c) AAC instituie proceduri pentru participarea la un schimb reciproc al tuturor informațiilor și asistenței necesare cu alte autorități competente vizate, inclusiv privind următoarele:

1. toate constatările semnalate și acțiunile subsecvente întreprinse ca urmare a supravegherii persoanelor și organizațiilor care desfășoară activități pe teritoriul RM, dar care sunt certificate de autoritățile competente ale altui stat;

2. informațiile care decurg din raportarea obligatorie și voluntară a evenimentelor, astfel cum se prevede la punctul CAO.UAS.120 din Anexa nr. 3 partea CAO.UAS la Regulament.

(d) Procedurile legate de sistemul de management și modificările acestora trebuie puse la dispoziția AESA în scopul standardizării.

(e) Suplimentar față de cerințele de la litera (a), sistemul de management instituit și menținut de AAC trebuie să respecte Anexa nr. 1 partea IS.AR la Regulamentul privind stabilirea cerințelor referitoare la managementul riscurilor în materie de securitate a informațiilor cu impact potențial asupra siguranței aviației, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 722/2025 pentru a asigura managementul corespunzător al riscurilor în materie de securitate a informațiilor care pot avea un impact asupra siguranței aviației.

AR.UAS.GEN.205 Atribuirea de sarcini

(a) AAC poate atribui entităților calificate sarcini legate de certificarea inițială sau de supravegherea continuă a organizațiilor care fac obiectul Codului aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017. Atunci când atribuie sarcini, AAC se asigură că:

1. dispune de un sistem pentru evaluarea inițială și continuă a conformării entității calificate cu Codul aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017; respectivul sistem și rezultatele evaluării se documentează;

2. a încheiat un acord scris cu entitatea calificată, aprobat de ambele părți la nivelul de conducere corespunzător, care stipulează:

(i) sarcinile de executat;

(ii) declarațiile, rapoartele și înscrisurile care trebuie furnizate;

(iii) condițiile tehnice care trebuie îndeplinite la executarea unor astfel de sarcini;

(iv) acoperirea răspunderii asociate;

(v) protecția acordată informațiilor obținute în cursul executării unor astfel de sarcini.

(b) AAC se asigură că procesul de audit intern și procesul de management al riscurilor de siguranță instituite în conformitate cu punctul AR.UAS.GEN.200 litera (a) subpunctul 5 acoperă toate sarcinile de certificare și de supraveghere continuă îndeplinite de entitatea calificată în numele său.

(c) Pentru certificarea și supravegherea conformității organizației cu punctul CAO.UAS.102 din Anexa nr. 3 partea CAO.UAS la Regulament, AAC poate atribui sarcini entităților calificate în conformitate cu litera (a) sau oricărei autorități relevante responsabile de securitatea informațiilor sau de securitatea cibernetică; atunci când atribuie sarcini, AAC se asigură că:

1. toate aspectele legate de siguranța aviației sunt coordonate și luate în considerare de entitatea calificată sau de autoritatea relevantă;

2. rezultatele activităților de certificare și de supraveghere desfășurate de entitatea calificată sau de autoritatea relevantă sunt integrate în dosarele generale de certificare și de supraveghere ale organizației;

3. propriul sistem de management al securității informațiilor, instituit în conformitate cu punctul AR.UAS.GEN.200 litera (e), acoperă toate sarcinile de certificare și de supraveghere continuă efectuate în numele său.

AR.UAS.GEN.210 Modificări aduse sistemului de management

(a) AAC dispune de un sistem pentru identificarea schimbărilor care îi afectează capacitatea de a își îndeplini responsabilitățile care îi revin, astfel cum sunt stabilite în Codul aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017. Acest sistem permite AAC să ia orice măsură necesară pentru a se asigura că sistemul său de management rămâne adecvat și eficace.

(b) AAC își actualizează în timp util sistemul de management pentru a reflecta toate modificările aduse Codului aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017, astfel încât să asigure o implementare eficace a acestui sistem.

(c) AAC notifică organul central de specialitate în domeniul aviației civile toate schimbările care îi afectează capacitatea de a își îndeplini responsabilitățile care îi revin, astfel cum sunt stabilite în Codul aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017 și de actele sale de punere în aplicare.

AR.UAS.GEN.220 Păstrarea evidențelor

(a) AAC instituie un sistem de păstrare a evidențelor care să permită stocarea adecvată, accesibilitatea și trasabilitatea fiabilă a următoarelor elemente:

1. politicile și procedurile documentate ale sistemului de management;
2. pregătirea, calificările și autorizările personalului său;
3. atribuirea sarcinilor, cuprinzând elementele impuse de punctul AR.UAS.GEN.205, precum și detaliile sarcinilor atribuite;
4. procesele de certificare și supravegherea continuă a organizațiilor certificate, inclusiv:

- (i) cererea de obținere a certificatului de organizație;
- (ii) programul de supraveghere continuă al autorității competente, incluzând toate evaluările și evidențele auditurilor și inspecțiilor;
- (iii) certificatul organizației, inclusiv toate modificările aduse acestuia;
- (iv) programul de supraveghere, care să conțină datele la care trebuie efectuate auditurile, precum și datele la care acestea au fost efectuate;
- (v) toată corespondența oficială;
- (vi) recomandări pentru eliberarea sau prelungirea unui certificat, detalii privind constatările formulate și acțiunile întreprinse de organizații pentru a le încheia, inclusiv data încheierii, derogări, acțiuni de asigurare a respectării normelor și observații;
- (vii) orice rapoarte de evaluare, de audit și de inspecție întocmite de o altă autoritate competentă în temeiul punctului AR.UAS.GEN.300 litera (d);
- (viii) toate memoriile de prezentare sau manualele organizației și orice modificări aduse acestora;

(ix) orice alte documente aprobate de autoritatea competentă;

5. în ceea ce privește UAS aflate sub supravegherea autorității competente, procesul de supraveghere a UAS, inclusiv:

- (i) certificatul de navigabilitate al UA;
- (ii) CEN-urile;
- (iii) rapoartele rezultate în urma evaluărilor navigabilității efectuate de însăși AAC;
- (iv) întreaga corespondență relevantă referitoare la aeronavă;
- (v) informațiile privind orice derogare sau măsură de executare;
- (vi) orice document aprobat de autoritatea competentă în conformitate cu prezenta anexă;

6. documentele care justifică utilizarea unor AltMoc;

7. informațiile privind siguranța furnizate în conformitate cu punctul AR.UAS.GEN.125 și măsurile subsecvente;

8. utilizarea dispozițiilor de salvagardare și de flexibilitate în conformitate cu prevederile Codului aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017.

(b) AAC păstrează o listă cu toate certificatele de organizație pe care le-a eliberat.

(c) Toate evidențele menționate la literele (a) și (b) se păstrează timp de minimum 5 ani, sub rezerva legislației aplicabile privind protecția datelor cu caracter personal, cu

excepția evidențelor menționate la litera (a) subpunctul 5, care se păstrează timp de 3 ani după ce aeronava fără pilot la bord a fost definitiv retrasă din registrul național.

(d) Toate evidențele menționate la literele (a) și (b) se pun, la cerere, la dispoziția autorității competente a unui alt stat sau AESA după caz.

AR.UAS.GEN.300 Principii de supraveghere

(a) AAC verifică:

1. conformitatea cu cerințele aplicabile organizațiilor sau UAS înainte de eliberarea unui certificat, a unei aprobări sau a unei autorizații, după caz;
2. conformitatea continuă cu cerințele aplicabile a organizațiilor pe care le-a certificat;
3. conformitatea continuă cu cerințele aplicabile UAS aflate sub supravegherea sa;
4. implementarea măsurilor de siguranță adecvate impuse în conformitate cu punctul AR.UAS.GEN.135 literele (c) și (d).

(b) Această verificare trebuie:

1. să fie susținută de o documentație concepută anume pentru a furniza personalului care este responsabil de supraveghere îndrumări privind exercitarea funcțiilor sale;
2. să furnizeze organizațiilor în cauză rezultatele activităților de supraveghere;
3. să se bazeze pe evaluări, audituri, inspecții și anchete, precum și, dacă se dovedește necesar, pe inspecții inopinate;
4. să furnizeze dovezile necesare în cazul în care trebuie luate măsuri suplimentare, inclusiv măsurile prevăzute la punctele AR.UAS.GEN.350 și AR.UAS.GEN.351.

(c) AAC trebuie să stabilească sfera supravegherii definită la literele (a) și (b) ținând seama de rezultatele activităților de supraveghere anterioare și de prioritățile în materie de siguranță.

(d) În cazul în care infrastructurile unei organizații sunt situate în mai multe state, AAC, potrivit punctului AR.UAS.GEN.010, își poate da aprobarea ca sarcinile de supraveghere să fie executate de autoritatea sau autoritățile competente ale aceluși stat în care sunt situate respectivele infrastructuri. Orice organizație care face obiectul unei astfel de aprobări trebuie să fie informată cu privire la existența și la sfera de aplicare ale acesteia.

(e) Pentru orice activitate de supraveghere desfășurată în infrastructuri situate într-un alt stat decât cel în care organizația își are sediul principal de activitate, AAC, potrivit punctului AR.UAS.GEN.010, informează autoritatea competentă din statul respectiv înainte de a efectua orice audit sau inspecție la fața locului în infrastructurile respective.

(f) AAC colectează și prelucrează toate informațiile considerate necesare pentru desfășurarea activităților de supraveghere.

AR.UAS.GEN.305 Programul de supraveghere – organizații

(a) AAC instituie și menține un program de supraveghere care cuprinde activitățile de supraveghere prevăzute la punctul AR.UAS.GEN.300.

(b) Pentru organizațiile care sunt certificate de AAC, programul de supraveghere se elaborează ținând cont de natura specifică a organizației, de complexitatea activităților sale,

de rezultatele activităților anterioare de certificare sau de supraveghere, sau ambele, și se bazează pe evaluarea riscurilor asociate. Acesta include, în cadrul fiecărui ciclu de planificare a supravegherii, următoarele elemente:

1. evaluări, audituri și inspecții, inclusiv, după caz:

(i) audituri ale proceselor;

(ii) audituri de produse dintr-un eșantion relevant de aeronave gestionate de organizație sau auditurile operațiunilor de întreținere efectuate de organizație ori ambele, după caz;

(iii) eșantionarea evaluărilor navigabilității efectuate;

(iv) inspecții inopinate;

2. întâlniri stabilite între managerul responsabil și AAC, pentru a se asigura că ambele părți rămân informate cu privire la toate aspectele importante.

(c) Pentru organizațiile care sunt certificate de AAC, ciclul de planificare a supravegherii nu depășește 24 de luni.

(d) Ciclul de planificare a supravegherii poate fi scurtat dacă există dovezi că performanța în materie de siguranță a organizației a scăzut.

(e) Programul de supraveghere trebuie să includă evidențe ale datelor la care trebuie să aibă loc evaluări, audituri, inspecții și reuniuni și ale datelor la care s-au derulat efectiv respectivele evaluări, audituri, inspecții și reuniuni.

(f) La finalizarea fiecărui ciclu de planificare a supravegherii, AAC întocmește un raport de recomandare referitor la menținerea aprobării care reflectă rezultatele supravegherii.

AR.UAS.GEN.310 Procedura de certificare inițială – organizații

(a) La primirea unei cereri din partea unei organizații prin care se solicită eliberarea inițială a unui certificat, AAC verifică dacă organizația îndeplinește cerințele aplicabile.

(b) Cel puțin o dată în timpul investigației pentru certificarea inițială se convoacă o reuniune cu persoana cu funcție de răspundere a organizației, pentru a se garanta faptul că persoana respectivă își înțelege rolul și responsabilitatea.

(c) AAC înregistrează toate constatările emise, acțiunile de încheiere, precum și recomandările pentru eliberarea certificatului.

(d) AAC confirmă în scris organizației toate constatările făcute în cursul verificării. Pentru certificarea inițială, AAC eliberează certificatul, dacă toate acțiunile corective impuse în urma constatărilor au fost efectuate într-un mod considerat satisfăcător.

(e) Dacă a constatat că organizația respectă cerințele aplicabile, AAC:

1. eliberează certificatul în conformitate cu apendicele la prezenta anexă;

2. aprobă oficial manualul organizației.

(f) Numărul de referință al certificatului se înscrie pe certificatul organizației, în modul prevăzut de AAC.

(g) Certificatul se eliberează pe o durată nelimitată. Privilegiile și sfera activităților pe care organizația este autorizată să le desfășoare, inclusiv orice limitări aplicabile, sunt indicate în condițiile de aprobare anexate la certificat.

(h) Pentru a permite organizației să pună în aplicare modificări fără o aprobare prealabilă din partea autorității competente în conformitate cu punctul CAO.UAS.105 din Anexa nr. 3 partea CAO.UAS la Regulament, AAC aprobă procedura relevantă din manualul organizației, care stabilește domeniul de aplicare al acestor modificări și descrie modul în care aceste modificări trebuie gestionate și notificate AAC.

AR.UAS.GEN.330 Schimbări – organizații

(a) La primirea unei cereri de efectuare a unei schimbări care necesită o aprobare prealabilă, AAC verifică dacă organizația îndeplinește cerințele aplicabile înainte de a da respectiva aprobare.

(b) AAC stabilește condițiile în care organizația își poate desfășura activitatea pe durata schimbării, cu excepția cazului în care constată că certificatul organizației trebuie să fie suspendat.

(c) Dacă a constatat că organizația respectă cerințele aplicabile, AAC aprobă schimbarea.

(d) Fără a aduce atingere niciunei măsuri de executare suplimentare, dacă organizația efectuează schimbări care necesită o aprobare prealabilă fără să fi primit respectiva aprobare din partea AAC în conformitate cu litera (c), AAC stabilește necesitatea de a suspenda, a limita sau a revoca certificatul organizației.

(e) Pentru schimbări care nu necesită aprobare prealabilă, AAC include evaluarea acestor schimbări în cadrul supravegherii continue pe care o efectuează în conformitate cu principiile stabilite la punctul AR.UAS.GEN.300. În cazul în care se constată o neconformitate, AAC notifică organizația, solicită efectuarea de schimbări suplimentare și acționează în conformitate cu punctul AR.UAS.GEN.350.

AR.UAS.GEN.350 Constatări, acțiuni corective și observații – organizații

(a) AAC trebuie să dispună de un sistem de analiză a constatărilor pentru a stabili semnificația acestora din punctul de vedere al siguranței.

(b) O constatare de nivel 1 este emisă de către AAC atunci când se depistează orice neconformitate semnificativă cu cerințele aplicabile din Codul aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017, cu procedurile și manualele organizației sau cu certificatul organizației, inclusiv cu condițiile aprobării, care reduce nivelul de siguranță sau periclitează grav siguranța zborului.

Constatările de nivel 1 includ, de asemenea:

1. orice neacordare a accesului AAC la instalațiile organizației menționate la punctul CAO.UAS.112 din Anexa nr. 3 partea CAO.UAS la Regulament în timpul programului normal de funcționare și după două cereri scrise;

2. obținerea certificatului organizației sau menținerea valabilității acestuia prin falsificarea documentelor justificative prezentate;

3. orice dovadă a unor practici nereglementare sau a utilizării frauduloase a certificatului organizației;

4. lipsa unui cadru de conducere care să poată fi tras la răspundere.

(c) O constatare de nivel 2 este emisă de către AAC atunci când se constată orice neconformitate cu cerințele aplicabile din Codul aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017 și din actele sale de punere în aplicare, cu procedurile și manualele organizației sau cu certificatul organizației, inclusiv cu condițiile de autorizare, care nu este clasificată drept constatare de nivel 1.

(d) Când se face o constatare în cadrul supravegherii sau prin orice alte mijloace, AAC, fără a aduce atingere niciunei măsuri suplimentare impuse de Codul aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017 și din actele sale de punere în aplicare, comunică respectiva constatare în scris organizației și solicită acțiuni corective pentru soluționarea neconformității identificate. Dacă o constatare de nivel 1 se referă direct la o UA sau la o CMU, AAC informează autoritatea competentă specificată la punctul AR.UAS.GEN.010, dacă este diferită de autoritatea competentă care formulează constatarea.

1. În cazul în care există constatări de nivel 1, AAC ia măsuri imediate și adecvate pentru a interzice sau pentru a limita activitățile organizației respective și, dacă este cazul, ia măsuri în vederea revocării certificatului sau în vederea suspendării ori a limitării sale complete sau parțiale, în funcție de amploarea constatării de nivel 1, până când organizația efectuează cu succes acțiuni corective.

2. În cazul constatărilor de nivel 2, AAC ia următoarele măsuri:

(i) acordă organizației un termen pentru implementarea planului de acțiuni corective corespunzător naturii constatării și care, inițial, nu depășește în niciun caz trei luni. Termenul curge de la data comunicării scrise a constatării adresate organizației. La sfârșitul acestei perioade și în funcție de natura constatării, AAC poate prelungi perioada de trei luni;

(ii) evaluează planul de acțiuni corective propus de organizație și, dacă evaluarea concluzionează că acesta este suficient pentru a soluționa neconformitatea, îl acceptă.

3. În cazul în care organizația nu depune un plan de acțiuni corective acceptabil sau nu execută acțiunile corective în termenul acceptat inițial sau prelungit ulterior de AAC, constatarea se transformă în constatare de nivel 1 și se iau măsurile prevăzute la litera (d) subpunctul 1.

4. AAC ține evidența tuturor constatărilor pe care le-a făcut sau care i-au fost comunicate în conformitate cu litera (e) și, după caz, a măsurilor de executare pe care le-a aplicat, precum și a tuturor acțiunilor corective și a datelor de încheiere a acțiunii pentru toate constatările.

(e) Fără a aduce atingere niciunei măsuri de executare suplimentare, atunci când AAC efectuează sarcinile de supraveghere în conformitate cu dispozițiile de la punctul AR.UAS.GEN.300 litera (d) identifică orice neconformitate din partea unei organizații certificate de autoritatea competentă a altui stat sau de AESA, aceasta informează respectiva autoritate competentă și indică nivelul constatării.

(f) AAC poate emite observații pentru oricare dintre următoarele cazuri care nu necesită constatare de nivel 1 sau 2:

1. pentru orice element a cărui performanță a fost evaluată ca fiind ineficace;
2. atunci când s-a constatat că un element are potențialul de a cauza o neconformitate în temeiul literei (b) sau (c);
3. atunci când sugestiile sau îmbunătățirile prezintă interes pentru performanța generală a organizației.

Observațiile emise în temeiul prezentei litere sunt comunicate în scris organizației și înregistrate în evidențele AAC.

AR.UAS.GEN.351 Constatări și acțiuni corective – UAS

(a) AAC trebuie să dispună de un sistem de analiză a constatărilor pentru a stabili semnificația acestora din punctul de vedere al siguranței.

(b) O constatare de nivel 1 este orice constatare a unei neconformități semnificative a UAS cu cerințele din Anexa nr. 2 partea ML.UAS la Regulament, care reduce nivelul de siguranță sau pune grav în pericol siguranța zborului.

(c) O constatare de nivel 2 este orice constatare a unei neconformități a UAS cu cerințele din Anexa nr. 2 partea ML.UAS la Regulament, care nu este clasificată drept constatare de nivel 1.

(d) În cazul în care, în cursul inspecțiilor aeronavelor sau prin alte mijloace, se constată că UAS nu respectă cerințele din Anexa nr. 2 partea ML.UAS la Regulament, AAC:

1. pentru constatățile de nivel 1, solicită imediat un plan de acțiuni corective care să includă corecțiile care trebuie efectuate înaintea oricărui nou zbor și, dacă este cazul, revocă sau suspendă ARC; și
2. pentru constatățile de nivel 2, solicită un plan de acțiuni corective corespunzător naturii constatării.

AR.UAS.GEN.355 Suspendarea, limitarea și revocarea unui certificat AAC:

(a) suspendă un certificat atunci când consideră că există motive întemeiate pentru ca o astfel de acțiune să fie necesară pentru a preveni o amenințare credibilă la adresa siguranței aeronavelor fără pilot la bord;

(b) suspendă, revocă sau limitează un certificat dacă o astfel de acțiune este necesară în conformitate cu punctul AR.UAS.GEN.350 sau cu punctul AR.UAS.GEN.351;

(c) suspendă sau limitează, integral sau parțial, un certificat al organizației în cazul în care circumstanțe neprevăzute, aflate în afara controlului AAC, îi împiedică pe inspectorii săi să își îndeplinească responsabilitățile de supraveghere în cursul ciclului de planificare a supravegherii.

SUBPARTEA CAW NAVIGABILITATEA UAS

AR.UAS.CAW.005 Domeniul de aplicare

Prezenta subparte stabilește cerințele pe care trebuie să le îndeplinească AAC atunci când își execută sarcinile care îi revin, în ceea ce privește supravegherea continuității navigabilității UAS, precum și eliberarea certificatelor de evaluare a navigabilității (ARC).

AR.UAS.CAW.303 Controlul continuității navigabilității UAS

(a) AAC elaborează un program de supraveghere urmând o abordare bazată pe riscuri pentru a monitoriza starea de navigabilitate a flotei de UA din registrul său, precum și a unităților lor de control și monitorizare (CMU).

(b) Programul de supraveghere cuprinde audituri de produs ale UA și CMU, efectuate prin eșantionare, și acoperă toate aspectele principalelor elemente de risc ale navigabilității.

(c) Auditul de produs eșantionează standardele de navigabilitate atinse, pe baza cerințelor aplicabile, și identifică fiecare constatare.

(d) Orice constatare identificată trebuie clasificată în conformitate cu punctul AR.UAS.GEN.351 și confirmată în scris persoanei sau organizației responsabile în conformitate cu punctul ML.UAS.201 din Anexa nr. 2 partea ML.UAS la Regulament.

(e) AAC înregistrează toate constatările și acțiunile de închidere a constatărilor.

(f) În cazul în care, în timpul unui astfel de audit, se constată nerespectarea prezentei anexe sau a altor anexe, constatarea se tratează astfel cum se specifică în anexa relevantă.

(g) Dacă este necesar pentru a garanta luarea unor măsuri de executare corespunzătoare, AAC face schimb de informații cu alte autorități competente cu privire la orice neconformități constatate în conformitate cu litera (f).

AR.UAS.CAW.902 Evaluarea navigabilității efectuată de AAC

(a) Atunci când AAC efectuează evaluarea navigabilității și eliberează ARC (formularul 15d al AAC) prevăzut în apendicele nr. 2 la Anexa nr. 2 partea ML.UAS la Regulament, AAC efectuează o evaluare a navigabilității în conformitate cu punctul ML.UAS.903 din Anexa nr. 2 partea ML.UAS la Regulament.

(b) AAC trebuie să dispună de personal de evaluare a navigabilității pentru a efectua evaluări ale navigabilității. Acest personal trebuie să respecte toate cerințele de mai jos:

1. să fi dobândit cel puțin 3 ani de experiență în domeniul continuității navigabilității;
2. să fi obținut o diplomă sau o licență în domeniul aeronautic sau o calificare echivalentă;
3. să fi beneficiat de formare corespunzătoare în domeniul întreținerii aeronavelor;
4. să dețină o poziție care îl autorizează să semneze în numele AAC.

În pofida dispozițiilor de la litera (b) subpunctele 1-4, cerința enunțată la litera (b) subpunctul 2 poate fi înlocuită cu trei ani de experiență în domeniul continuității navigabilității, în plus față de cei necesari conform literei (b) subpunctul 1.

(c) AAC ține evidența întregului personal de evaluare a navigabilității, această evidență incluzând detalii privind toate calificările corespunzătoare deținute și un rezumat al experienței și pregătirii pertinente în domeniul managementului continuității navigabilității.

(d) În timpul efectuării evaluării navigabilității, AAC trebuie să aibă acces la datele aplicabile, cum ar fi cele specificate la punctele ML.UAS.305 și ML.UAS.401 din Anexa nr. 2 partea ML.UAS la Regulament.

(e) Personalul care efectuează evaluarea navigabilității emite un ARC (formularul 15d al AAC) prevăzut în apendicele nr. 2 la Anexa nr. 2 partea ML.UAS la Regulament, după finalizarea reușită a evaluării navigabilității.

(f) De fiecare dată când împrejurările arată existența unei potențiale amenințări la adresa siguranței, AAC însăși efectuează evaluarea navigabilității și eliberează ARC.

*Apendicele
la Anexa nr. 1 „Continuitatea navigabilității UAS – cerințe
pentru autoritatea competentă
[PARTEA AR.UAS]”*

Certificatul conform părții CAO.UAS – Formularul 3-CAO.UAS al AAC

(a) În cadrul claselor și categoriilor de autorizare stabilite de AAC, domeniul de activitate specificat în manualul organizației definește limitele exacte ale autorizării sale. De aceea, este esențial ca toate clasele și categoriile de autorizare să fie compatibile cu domeniul de activitate al organizației.

(b) O calificare UAS, în legătură cu privilegiile de întreținere a UA sau a CMU, înseamnă că organizația conformă cu partea CAO.UAS poate, în conformitate cu sfera lucrărilor specificate în manualul organizației, să efectueze lucrări de întreținere pe UA, pe CMU sau pe ambele. O astfel de organizație poate efectua, de asemenea, operațiuni de întreținere a componentelor (inclusiv a motoarelor) în conformitate cu datele de întreținere ale UA sau CMU sau, dacă AAC convine astfel, în conformitate cu datele de întreținere a componentelor, numai atâta timp cât astfel de componente sunt montate pe UA sau pe CMU. Cu toate acestea, o astfel de organizație poate demonta temporar o componentă pentru întreținere, în vederea îmbunătățirii accesului la respectiva componentă, cu excepția cazurilor în care o astfel de demontare presupune efectuarea unor lucrări de întreținere suplimentare pe care organizația nu este autorizată să le efectueze. Demontarea unei componente pentru întreținere de către organizația de întreținere calificată UAS face obiectul unei proceduri de control adecvate prevăzute în manualul organizației.

În cadrul unei calificări UAS, organizația conformă cu partea CAO.UAS poate fi, de asemenea, autorizată, în conformitate cu sfera lucrărilor specificate în manualul organizației, să instaleze CMU, să facă managementul continuității navigabilității UAS, să efectueze evaluări ale navigabilității și să elibereze autorizații de zbor.

(c) Calificarea pentru motoare complete (cu turbină, cu piston, electrice sau altele) înseamnă că organizația conformă cu partea CAO.UAS poate efectua lucrări de întreținere asupra unui motor și asupra componentelor motorului neinstalate, în conformitate cu datele de întreținere a motorului sau, cu acordul AAC, în conformitate cu datele de întreținere a componentelor, doar în cazul în care respectivele componente sunt montate pe motor. Cu toate acestea, o astfel de organizație cu calificare pentru motoare poate demonta temporar o componentă pentru întreținere, în vederea îmbunătățirii accesului la respectiva componentă, cu excepția cazurilor în care o astfel de demontare presupune efectuarea unor lucrări de întreținere suplimentare pe care organizația nu este autorizată să le efectueze. O organizație cu calificare pentru motoare poate, de asemenea, să efectueze întreținerea unui motor instalat în timpul întreținerii UA, sub rezerva unei proceduri de control specificate în manualul organizației, care trebuie aprobată de AAC.

(d) O calificare pentru componente, alta decât calificarea pentru motoare complete, înseamnă că organizația conformă cu partea CAO.UAS poate efectua operațiuni de întreținere a componentelor neinstalate (cu excepția motoarelor complete) destinate montării pe UA, pe motor sau pe CMU. Organizația respectivă poate, de asemenea, să efectueze operațiuni de întreținere a unei componente instalate (alta decât motoarele complete) în timpul întreținerii UA, al întreținerii CMU sau la o unitate care asigură întreținerea motoarelor, sub rezerva unei proceduri de control specificate în manualul organizației, care trebuie aprobată de AAC.

(e) Calificarea pentru încercare nedistructivă (NDT) este o calificare distinctă, nu neapărat legată de o UA, de un motor sau de o altă componentă anume. Calificarea pentru NDT este necesară doar pentru o organizație conformă cu partea CAO.UAS care efectuează controlul nedistructiv ca pe o sarcină specială pentru o altă organizație. O organizație conformă cu partea CAO.UAS căreia i s-a aprobat o calificare pentru UAS, motoare sau componente poate efectua NDT pe produse și componente pe care le are în întreținere, sub rezerva manualului organizației care conține proceduri NDT, fără a fi necesară deținerea unei calificări NDT.

[STATUL (sau Agenția Uniunii Europene pentru Siguranța Aviației „AESA”, dacă AESA este autoritatea competentă)]

CERTIFICATUL CAO.UAS

Referință: [CODUL STATULUI (sau „AESA”, dacă AESA este autoritatea competentă)].

CAO.UAS.[XXXX]

În temeiul Codului aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017 și al Regulamentului privind cerințele tehnice și administrative privind continuitatea navigabilității sistemelor certificate de aeronave fără pilot la bord și a componentelor acestora, autorizarea organizațiilor și

personalului cu atribuții în domeniu, precum și cerințele pentru autoritățile competente, sub rezerva condițiilor specificate mai jos, [AUTORITATEA COMPETENTĂ (sau „AESA”, dacă AESA este autoritatea competentă)] certifică prin prezenta că:

[DENUMIREA ORGANIZAȚIEI AUTORIZATE ȘI ADRESA]

în calitate de organizație conformă cu partea CAO.UAS potrivit Regulamentului privind cerințele tehnice și administrative privind continuitatea navigabilității sistemelor certificate de aeronave fără pilot la bord și a componentelor acestora, autorizarea organizațiilor și personalului cu atribuții în domeniu, precum și cerințele pentru autoritățile competente

CONDIȚII:

(a) Prezenta autorizare se limitează la ceea ce se specifică în condițiile de autorizare anexate și în secțiunea „Sfera lucrărilor” din manualul organizației menționat în Regulamentului privind cerințele tehnice și administrative privind continuitatea navigabilității sistemelor certificate de aeronave fără pilot la bord și a componentelor acestora, autorizarea organizațiilor și personalului cu atribuții în domeniu, precum și cerințele pentru autoritățile competente.

(b) Această autorizare necesită respectarea procedurilor specificate în manualul organizației.

(c) Prezenta autorizare este valabilă atât timp cât organizația autorizată în conformitate cu Regulamentul privind cerințele tehnice și administrative privind continuitatea navigabilității sistemelor certificate de aeronave fără pilot la bord și a componentelor acestora, autorizarea organizațiilor și personalului cu atribuții în domeniu, precum și cerințele pentru autoritățile competente, respectă dispozițiile din Anexa nr.3 (partea CAO.UAS) la Regulament.

(d) În cazul în care organizația autorizată în conformitate cu partea CAO.UAS subcontractează prestarea de servicii uneia sau mai multor organizații, prezenta autorizație rămâne valabilă, cu condiția ca organizația (organizațiile) respectivă (respective) să îndeplinească obligațiile contractuale aplicabile.

(e) Sub rezerva respectării condițiilor de mai sus, prezenta autorizație rămâne valabilă pe o durată nelimitată, cu excepția cazului în care autorizația a făcut anterior obiectul renunțării, substituirii, suspendării sau revocării.

Data eliberării inițiale a certificatului de autorizare: ...

Data prezentei revizuirii a certificatului de autorizare: ...

Revizuire nr ...

Semnătura: ...

Pentru autoritatea competentă: [AUTORITATEA COMPETENTĂ (sau „AESA”,
dacă AESA este autoritatea competentă)]

Formularul 3-CAO al AAC – versiunea 1

ORGANIZAȚIA CONFORMĂ CU PARTEA CAO.UAS			
CONDIȚII DE APROBARE			
Referință: [CODUL STATULUI)].CAO.UAS.XXXX			
Organizație: [DENUMIREA ORGANIZAȚIEI AUTORIZATE ȘI ADRESA]			
	CLASA	CATEGORIA	PRIVILEGII (<i>Selectați după caz</i>)
	UAS (<i>se elimină, după caz, dacă organizația nu este autorizată</i>)	UAS (<i>se elimină, după caz, dacă organizația nu este autorizată</i>)	☐ întreținerea UA ☐ întreținerea CMU ☐ instalarea de CMU ☐ managementul continuității navigabilității ☐ evaluarea navigabilității ☐ autorizație de zbor

	COMPONENTE (se elimină, după caz, dacă organizația nu este autorizată)	Motor complet (se elimină, după caz, dacă organizația nu este autorizată)	☐ Întreținere	
		Componente, altele decât motoarele complete (se elimină, după caz, dacă organizația nu este autorizată)		
	SERVICII SPECIALIZATE (se elimină, după caz, dacă organizația nu este autorizată)	Încercare nedistructivă (NDT) (se elimină, după caz, dacă organizația nu este autorizată)	☐ NDT	
	Lista organizației (organizațiilor) subcontractate care execută sarcini de continuitate a navigabilității			
Aceste condiții de aprobare se limitează la UAS, la componentele UAS și la activitățile specificate în secțiunea „Sfera lucrărilor” din manualul organizației. Referința manualului organizației: ... Data eliberării inițiale a manualului organizației: ... Data ultimei revizuiți aprobate: ...Revizuire nr ... Semnătura: ... Pentru autoritatea competentă: [AUTORITATEA COMPETENTĂ (sau „AESA”, dacă AESA este autoritatea competentă)]				
Formularul 3-CAO al AAC – versiunea 1				

Anexa nr. 2

La Regulamentul privind cerințele tehnice și administrative privind continuitatea navigabilității sistemelor certificate de aeronave fără pilot la bord și a componentelor acestora, și autorizarea organizațiilor, personalului cu atribuții în domeniu precum și cerințele pentru autoritățile competente

Partea ML.UAS

ML.UAS.1

(a) În sensul prezentei anexe, „autoritate competentă” înseamnă autoritatea specificată la punctul AR.UAS.GEN.010 litera (a) din Anexa nr. 1 partea AR.UAS la Regulamentul privind cerințele tehnice și administrative privind continuitatea navigabilității sistemelor certificate de aeronave fără pilot la bord și a componentelor acestora, autorizarea organizațiilor și personalului cu atribuții în domeniu, precum și cerințele pentru autoritățile competente (*în continuare - Regulament*).

(b) În sensul prezentei anexe, „proprietarul aeronavelor fără pilot (*în continuare – UA*)” înseamnă oricare dintre următoarele:

1. proprietarul înregistrat al care poate fi însuși operatorul sistemelor de aeronave fără pilot la bord (*în continuare - „UAS”*);

2. operatorul UAS este locatarul UA, cu condiția aplicării punctului ML.UAS.201 litera (b).

SUBPARTEA A GENERALITĂȚI

ML.UAS.101 Domeniu de aplicare

Prezenta anexă stabilește măsurile pe care trebuie să le ia persoanele și organizațiile pentru a se asigura că UAS care desfășoară operațiuni din categoria „specifice”, astfel cum este definită în Regulamentul privind normele și procedurile de operare a aeronavelor fără pilot la bord, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 949/2022 și pentru care unei UA i s-a emis sau i se va elibera un certificat de navigabilitate în conformitate cu pct. 16 din același Regulament, îndeplinește condițiile de navigabilitate. Aceasta precizează, de asemenea, condițiile pe care trebuie să le îndeplinească persoanele sau organizațiile implicate în sarcinile legate de navigabilitatea respectivului UAS.

SUBPARTEA B RĂSPUNDERE

ML.UAS.201 Responsabilități

(a) Proprietarul UA este răspunzător pentru continuitatea navigabilității UAS și se asigură că niciun zbor nu are loc decât dacă sunt îndeplinite toate cerințele următoare:

1. UAS este menținut în stare de navigabilitate;
2. orice echipament operațional și de urgență montat pe UAS este instalat corect și se află în stare de funcționare sau, în cazul în care echipamentul respectiv nu se află în stare de funcționare, este identificat clar ca atare;
3. certificatul de navigabilitate UA este valabil.

(b) Prin derogare de la litera (a), atunci când UA este închiriată, răspunderea prevăzută la litera (a) se aplică locatarului, cu condiția ca acesta să fie identificat în documentul de înregistrare al UA sau ca un astfel de transfer al răspunderii să fie detaliat în contractul de închiriere.

(c) Orice persoană sau organizație care efectuează întreținerea UAS și a componentelor sale este responsabilă pentru sarcinile de întreținere efectuate.

(d) Operatorul UAS este responsabil pentru realizarea satisfăcătoare a inspecției premergătoare zborului. Persoana care efectuează inspecția respectivă în numele operatorului UAS este calificată în acest scop. Inspecția premergătoare zborului nu trebuie să fie efectuată de o organizație de întreținere autorizată sau de personal de certificare.

(e) În plus față de cerințele prevăzute la litera (a), proprietarul UA se asigură că:

ML.UAS 1. sarcinile asociate managementului continuității navigabilității UAS sunt îndeplinite de o organizație care este autorizată în conformitate cu Anexa nr. 3 partea CAO.UAS la Regulament și își are sediul principal pe un teritoriu cărui i se aplică tratate internaționale la care Republica Moldova este parte.

În cazul în care o organizație conformă cu partea CAO.UAS la Regulament este contractată de proprietarul UA în ceea ce privește executarea sarcinilor respective, se încheie un contract scris în conformitate cu apendicele nr. 1. Respectiva organizație contractată își asumă responsabilitatea pentru îndeplinirea corespunzătoare a sarcinilor respective;

2. cu excepția cazului în care se prevede altfel în subpartea E, întreținerea UAS și a componentelor pentru instalarea acestora este efectuată de o organizație care este autorizată în conformitate cu Anexa nr. 3 partea CAO.UAS la Regulament și își are sediul principal pe un teritoriu în care se aplică tratate internaționale la care Republica Moldova („RM”) este parte.

(f) Pentru a stabili dacă UAS respectă cerințele prezentei anexe, proprietarul UA se asigură că accesul la UAS și la evidențele UAS este acordat oricărei persoane autorizate de Autoritatea Aeronautică Civilă (*în continuare* - AAC).

SUBPARTEA C

CONTINUITATEA NAVIGABILITĂȚII

ML.UAS.301 Sarcini de continuitate a navigabilității

Continuitatea navigabilității UAS și buna funcționare a echipamentelor operaționale și de urgență sunt asigurate de:

- (a) efectuarea inspecțiilor UA prealabile zborului;
- (b) efectuarea întreținerii neprogramate și remedierea defectelor (inclusiv a avariilor) în conformitate cu datele specificate la punctele ML.UAS.401 și ML.UAS.304, după caz, ținând seama de lista echipamentului minim („MEL”) și de lista derogărilor de configurație („CDL”), atunci când acestea există;
- (c) realizarea tuturor operațiunilor de întreținere programate în conformitate cu programul de întreținere UAS menționat la punctul ML.UAS.302;
- (d) respectarea oricăror elemente aplicabile dintre următoarele:
  - 1. directive de navigabilitate („AD”) aplicabile;
  - 2. cerințele operaționale cu impact asupra continuității navigabilității;
  - 3. cerințele de continuitate a navigabilității impuse de AAC;
  - 4. măsuri aplicabile impuse de AAC ca reacție imediată la o problemă de siguranță;
- (e) efectuarea de modificări și reparații în conformitate cu punctul ML.UAS.304;
- (f) zboruri de control de întreținere („MCF”), atunci când este necesar;
- (g) disponibilitatea fișei de masă și centraj care reflectă configurația actuală a UA, atunci când aceste informații sunt furnizate de producătorul UA.

ML.UAS.302 Programul de întreținere a UAS

- (a) Întreținerea programată a UAS se organizează în conformitate cu un program de întreținere a UAS.
- (b) Programul de întreținere a UAS și orice modificări ulterioare ale acestuia trebuie să fie aprobate de organizația menționată în partea CAO.UAS care este responsabilă cu managementul continuității navigabilității UAS.
- (c) Programul de întreținere a UAS trebuie să respecte:
  - 1. informațiile obligatorii privind continuitatea navigabilității, cum ar fi AD-urile repetitive, secțiunea privind limitările de navigabilitate („ALS”) din instrucțiunile pentru continuitatea navigabilității („ICA”) și cerințele specifice de întreținere cuprinse în fișa de date a certificatului de omologare de tip („TCDS”);
  - 2. ICA eliberate de titularul aprobării de proiect („DAH”);
- (d) Fără a aduce atingere literei (c) subpunctul 1, prin derogare de la litera (c) subpunctul (2), programul de întreținere a UAS se poate abate de la ICA, pe baza datelor obținute în urma evaluărilor efectuate în conformitate cu litera (f).
- (e) Programul de întreținere a UAS trebuie să ia în considerare configurația UAS, precum și tipul și particularitățile operațiunilor.
- (f) Programul de întreținere a UAS este revizuit cel puțin o dată pe an pentru a i se evalua eficacitatea, luând în considerare în același timp ICA-uri noi sau modificate.

ML.UAS.303 Directive de navigabilitate („AD”)

Orice AD aplicabilă trebuie aplicată în conformitate cu cerințele respectivei AD, cu excepția cazului în care se prevede altfel de către AAC.

ML.UAS.304 Modificări și reparații

(a) Orice avarie a unui UAS sau a unei componente pentru instalarea acestuia trebuie evaluată înainte de a fi reparată.

(b) Efectuarea de modificări și reparații asupra unui UAS sau a componentelor sale necesită ca aceste modificări și reparații să fie:

1. aprobate de AAC; sau

2. aprobate de o organizație de proiectare care respectă Anexa nr. 1 (partea 21) la Regulamentul privind stabilirea cerințelor și procedurilor administrative de certificare pentru navigabilitate și mediu sau declarația de conformitate a aeronavelor și a produselor, pieselor și echipamentelor aferente, precum și cerințele referitoare la capacitatea organizațiilor de proiectare și producție, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 91/2024; sau

3. incluse în cerințele de la punctul 21.A.90B sau de la punctul 21.A.431B din anexa nr. 1 (partea 21) la Regulamentul privind stabilirea cerințelor și procedurilor administrative de certificare pentru navigabilitate și mediu sau declarația de conformitate a aeronavelor și a produselor, pieselor și echipamentelor aferente, precum și cerințele referitoare la capacitatea organizațiilor de proiectare și producție, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 91/2024.

ML.UAS.305 UAS Sistemul de evidență a continuității navigabilității UAS

(a) Pentru fiecare UAS, astfel cum este identificat prin tipul și numărul de serie ale unității de înregistrare, control și monitorizare (*în continuare* - „CMU”) a UA, se instituie un sistem de evidență a informațiilor privind continuitatea navigabilității UAS. Acest sistem este utilizat de pilotul la distanță și de persoana sau persoanele implicate în continuitatea navigabilității UAS.

(b) Sistemul de evidență a continuității navigabilității UAS înregistrează următoarele elemente:

1. data intrării și utilizarea totală corespunzătoare în parametrul sau parametrii relevanți pentru UAS (de exemplu, ore de zbor, oră calendaristică sau cicluri);

2. detalii privind lucrările de întreținere efectuate asupra UAS, în special toate certificatele de punere în serviciu prevăzute la punctele ML.UAS.801 sau ML.UAS.803;

3. detalii privind instalarea unei CMU, în special certificatul de punere în serviciu („CRS”) prevăzut la punctul ML.UAS.805, atunci când o astfel de instalare este prescrisă de titularul aprobării de proiect („DAH”);

4. dovezi care să confirme îndeplinirea satisfăcătoare a inspecției UA prealabile zborului;

5. informații considerate necesare pentru a asigura siguranța continuă a zborurilor;

6. fișa actuală de masă și centraj, în cazul în care aceste informații sunt furnizate de producătorul UA;

7. orice alte date necesare pentru a demonstra conformitatea cu litera (g).

(c) În ceea ce privește componentele care fac obiectul unor limitări de navigabilitate, în plus față de documentul de punere autorizată în serviciu (formularul 1 al AAC sau un document echivalent), în sistemul de evidență se introduc următoarele informații:

1. desemnarea și identificarea componentei sau componentelor;
2. tipul, numărul de serie și înregistrarea, după caz, a UA, a CMU sau a componentei pe care a fost montată componenta respectivă, împreună cu o trimitere la evidențele de întreținere relevante pentru instalarea și îndepărtarea acesteia;

3. data intrării și utilizarea totală cumulată a componentei corespunzătoare, în parametrul sau parametrii relevanți pentru componenta respectivă;

(d) Fiecare înscriere se face cât mai curând posibil după finalizarea sarcinii, astfel încât să ofere pilotului la distanță un statut actualizat.

(e) Toate înregistrările înscrise în evidențele referitoare la menținerea navigabilității UAS trebuie să fie clare și precise. În cazul în care este necesar să se corecteze o înregistrare, corectura se face într-un mod care să permită să se vadă în mod clar înregistrarea inițială.

(f) Sistemul de evidență include înregistrări pentru UA, CMU și, după caz, pentru componentele care fac obiectul unor limitări de navigabilitate.

(g) Sistemul de evidență a continuității navigabilității UAS trebuie să poată să furnizeze:

1. situația actuală a AD-urilor și măsurile dispuse de autoritatea competentă ca reacție imediată la o problemă de siguranță;

2. situația actuală a modificărilor și a reparațiilor;

3. stadiul actual al conformității cu programul de întreținere a UAS;

4. starea actuală a componentelor care fac obiectul unor limitări de navigabilitate;

5. lista actuală a lucrărilor de întreținere amânate.

(h) Înregistrările se păstrează pe duratele specificate mai jos:

1. pentru înregistrările menționate la litera (b) subpunctele (2) și (3), până în momentul în care informațiile conținute în evidențe sunt înlocuite cu informații noi, echivalente ca domeniu de aplicare și detaliu, dar nu înainte de 36 de luni de la data la care a fost efectuată întreținerea sau, după caz, instalarea CMU;

2. pentru înregistrările menționate la litera (b) subpunctele (1) și (7) și litera (c), timp de cel puțin 12 luni după retragerea definitivă din exploatare a UAS sau a componentei;

3. pentru înregistrările menționate la litera (b) subpunctele 4-6, cel puțin 36 de luni de la introducerea în sistemul de evidențe;

4. dacă nu sunt înlocuite, înregistrările menționate la litera (h) subpunctul (1) se păstrează timp de 12 luni după ce UA sau CMU a fost retrasă definitiv din exploatare.

ML.UAS.307 Transferul înregistrărilor referitoare la continuitatea navigabilității UAS

(a) Atunci când o UA este transferată permanent de la un proprietar la altul, se transferă, de asemenea, înregistrările relevante privind continuitatea navigabilității menționate la punctul ML.UAS.305.

(b) În cazul în care proprietarul UA contractează sarcini de management al continuității navigabilității unei organizații conforme cu prevederile Anexei nr. 3 partea CAO.UAS la

Regulament, proprietarul UA se asigură că înregistrările privind continuitatea navigabilității menționate la punctul ML.UAS.305 sunt transferate organizației contractate.

(c) Duratele de păstrare a înregistrărilor prevăzute la punctul ML.UAS.305 litera (h) continuă să se aplice noului proprietar sau organizației conforme cu prevederile Anexei nr. 3 partea CAO.UAS la Regulament.

SUBPARTEA D **STANDARDE DE ÎNTREȚINERE**

ML.UAS.401 Date de întreținere

(a) Întreținerea UAS necesită utilizarea și respectarea datelor de întreținere aplicabile în prezent.

(b) În sensul prezentei anexe, „date de întreținere aplicabile” înseamnă oricare dintre următoarele:

1. orice cerință, procedură, standard sau informație aplicabilă, emisă de către AAC sau de către AESA după caz;

2. orice AD aplicabilă;

3. instrucțiunile pentru continuitatea navigabilității aplicabile și alte instrucțiuni de întreținere, formulate de titularul certificatului de tip, de titularul certificatului de tip suplimentar sau de orice altă organizație care publică astfel de date în conformitate cu anexa nr. 1 (partea 21) la Regulamentul privind stabilirea cerințelor și procedurilor administrative de certificare pentru navigabilitate și mediu sau declarația de conformitate a aeronavelor și a produselor, pieselor și echipamentelor aferente, precum și cerințele referitoare la capacitatea organizațiilor de proiectare și producție, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 91/2024;

4. pentru componentele aprobate pentru instalare de către titularul aprobării de proiect („DAH”), instrucțiunile de întreținere aplicabile publicate de producătorul componentei și acceptate de DAH.

ML.UAS.403 Defectele UAS

(a) Orice defect al unui UAS care pune în pericol grav siguranța zborului trebuie remediat înaintea oricărui nou zbor.

(b) Următoarele persoane pot decide că un defect nu pune în pericol grav siguranța zborului și pot amâna în consecință remedierea acestuia:

1. pilotul la distanță sau personalul de certificare autorizat în ceea ce privește defectele care afectează echipamentele UAS neobligatorii;

2. pilotul la distanță sau personalul de certificare autorizat atunci când utilizează MEL sau CDL în ceea ce privește defectele care afectează echipamentele UAS obligatorii;

3. personalul de certificare autorizat în ceea ce privește alte defecte decât cele menționate la litera (b) subpunctele (1) și (2).

(c) Orice defect al UAS care nu pune serios în pericol siguranța zborului trebuie remediat cât mai curând posibil de la data la care a fost identificat inițial și în termenele specificate în datele de întreținere sau în MEL.

(d) Orice defect care nu este remediat înainte de zbor se înregistrează în sistemul UAS de evidență a continuității navigabilității menționat la punctul ML.UAS.305, iar pilotului la distanță i se pune la dispoziție înregistrarea aferentă.

SUBPARTEA E

COMPONENTE

ML.UAS.501 Instalarea componentelor UA

(a) Cu excepția unor prevederi contrare ale Anexei nr. 3 partea CAO.UAS la Regulament sau ale punctului 21.A.307 din anexa nr. 1 (partea 21) la Regulamentul privind stabilirea cerințelor și procedurilor administrative de certificare pentru navigabilitate și mediu sau declarația de conformitate a aeronavelor și a produselor, pieselor și echipamentelor aferente, precum și cerințele referitoare la capacitatea organizațiilor de proiectare și producție, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 91/2024, o componentă poate fi montată pe o UA numai dacă sunt îndeplinite toate condițiile următoare:

1. este într-o stare satisfăcătoare;

2. a fost pusă în serviciu în mod corespunzător, utilizând un formular 1 al AAC prevăzut în anexa nr. 1 (partea M) la Regulamentului privind continuitatea navigabilității aeronavelor și a produselor, reperelor și dispozitivelor aeronautice și autorizarea organizațiilor și a personalului cu atribuții în domeniu, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 465/2025 sau un document echivalent;

3. a fost marcată în conformitate cu capitolul Q din anexa nr. 1 (partea 21) la Regulamentul privind stabilirea cerințelor și procedurilor administrative de certificare pentru navigabilitate și mediu sau declarația de conformitate a aeronavelor și a produselor, pieselor și echipamentelor aferente, precum și cerințele referitoare la capacitatea organizațiilor de proiectare și producție, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 91/2024.

(b) Înainte de instalarea unei componente pe o UA, organizația de întreținere se asigură că respectiva componentă este eligibilă pentru a fi montată ținând seama de configurația UA și de orice AD aplicabilă.

(c) Piese standard se montează pe o UA sau pe o componentă numai în cazul în care datele de întreținere specifică respectivele părți standard, atunci când sunt însoțite de dovada conformității cu standardul aplicabil și atunci când au o trasabilitate adecvată.

(d) Materiile prime sau consumabile se utilizează pe o UA sau pe o componentă numai cu condiția ca:

1. producătorul aeronavei sau al componentei de aeronavă să permită utilizarea unor astfel de materii prime sau consumabile în datele de întreținere relevante;

2. aceste materii să îndeplinească specificațiile necesare privind materialele și să aibă o trasabilitate adecvată;

3. aceste materii să fie însoțite de o documentație care să se refere clar la materiile respective și să conțină o declarație de conformitate cu specificațiile aplicabile, precum și sursa de producție și furnizare.

ML.UAS.502 Întreținerea componentelor UA

(a) Întreținerea componentelor UA se certifică în conformitate cu următorul tabel:

	Certificată utilizând un formular AAC 1 [astfel cum se prevede în apendicele nr. 2 la anexa nr. 1 (partea M) la Regulamentului privind continuitatea navigabilității aeronavelor și a produselor, reperelor și dispozitivelor aeronautice și autorizarea organizațiilor și a personalului cu atribuții în domeniu, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 465/2025]	Certificată împreună cu întreținerea UA în conformitate cu punctul ML.UAS.801 (<i>nu se poate elibera un formular 1 al AAC</i>)
Componente întreținute în conformitate cu datele de întreținere a componentei (date emise de producătorul componentei)		
Alt tip de întreținere decât revizia generală	Pentru motoare: Organizații de întreținere calificate pentru motoare. Pentru alte componente: organizații de întreținere calificate pentru componente	Organizații de întreținere a UA
Revizia generală a altor componente decât motoarele	Organizații de întreținere calificate pentru componente	Nu este posibilă
Revizia generală a motoarelor	Organizații de întreținere calificate pentru motoare	Organizații de întreținere a UA, dacă acest lucru este prevăzut de titularul aprobării de proiect
Componente întreținute în conformitate cu datele de întreținere a UA (date emise de producătorul UA)		

Toate componentele și toate tipurile lucrări de întreținere	Organizații de întreținere calificate pentru motoare (în cazul motoarelor) sau organizații de întreținere calificate pentru componente (în cazul altor componente)	Organizații de întreținere a UA

(b) Componentele menționate la punctul 21.A.307 litera (b) subpunctele (3)-(6) din anexa nr. 1 (partea 21) la Regulamentul privind stabilirea cerințelor și procedurilor administrative de certificare pentru navigabilitate și mediu sau declarația de conformitate a aeronavelor și a produselor, pieselor și echipamentelor aferente, precum și cerințele referitoare la capacitatea organizațiilor de proiectare și producție, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 91/2024 pot fi întreținute de orice persoană sau organizație. Într-un astfel de caz, prin derogare de la litera (a) la punctul 21.A.307 din anexa nr. 1 (partea 21) la Regulamentul privind stabilirea cerințelor și procedurilor administrative de certificare pentru navigabilitate și mediu sau declarația de conformitate a aeronavelor și a produselor, pieselor și echipamentelor aferente, precum și cerințele referitoare la capacitatea organizațiilor de proiectare și producție, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 91/2024, respectivele componente sunt puse în serviciu în urma întreținerii printr-o „declarație de încheiere a întreținerii” întocmită de persoana sau de organizația care a efectuat întreținerea. „Declarația de încheiere a întreținerii” trebuie să cuprindă cel puțin detaliile de bază referitoare la întreținerea efectuată, data executării întreținerii și datele de identificare a organizației sau a persoanei care o întocmește. Se consideră că respectiva declarație este o fișă de întreținere și că este echivalentă cu un formular 1 al AAC pentru componenta întreținută.

ML.UAS.504 Separarea componentelor

(a) Componentele de aeronavă inutilizabile și irecuperabile sunt separate de componentele, reperele standard și materialele utilizabile.

(b) O componentă este considerată inutilizabilă în oricare dintre împrejurările următoare:

1. atingerea limitării componentei, astfel cum este definită în programul de întreținere a UAS;
2. nerespectarea AD aplicabile și a altor cerințe de continuitate a navigabilității impuse de AAC;
3. absența informațiilor necesare pentru a determina starea de navigabilitate a componentei sau îndeplinirea condițiilor pentru a fi instalată;
4. dovezi de defecte ale componentei sau de funcționare defectuoasă a acesteia;
5. implicarea componentei într-un incident sau accident care i-a afectat probabil buna funcționare.

(c) Componentele care și-au atins limita de viață certificată sau cele care prezintă un defect sau o funcționare defectuoasă ce nu se poate remedia se clasează ca irecuperabile și nu se mai permite reintegrarea lor în sistemul de aprovizionare cu componente de aeronavă, cu excepția cazurilor în care limitele lor de viață certificate au fost prelungite sau a fost aprobată o soluție de reparare în conformitate cu punctul ML.UAS.304 la Regulament.

ML.UAS.520 Instalarea și întreținerea componentelor CMU

(a) Componentele se instalează pe o CMU numai atunci când datele de întreținere specifică componentele respective și atunci când ele se află într-o stare satisfăcătoare.

(b) În pofida dispozițiilor de la litera (a), componentele critice ale CMU menționate la punctul 21.A.308 litera (a) din anexa nr. 1 (partea 21) la Regulamentul privind stabilirea cerințelor și procedurilor administrative de certificare pentru navigabilitate și mediu sau declarația de conformitate a aeronavelor și a produselor, pieselor și echipamentelor aferente, precum și cerințele referitoare la capacitatea organizațiilor de proiectare și producție, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 91/2024 se instalează pe o CMU numai dacă sunt însoțite de un formular 1 al AAC sau de un document echivalent și sunt marcate în conformitate cu capitolul Q din anexa nr. 1 (partea 21) din același Regulament.

(c) În pofida dispozițiilor de la litera (a), componentele CMU care nu sunt considerate critice sunt instalate pe o CMU numai dacă sunt însoțite de declarația specificată la punctul 21.A.308 litera (b) din anexa nr. 1 (partea 21) la Regulamentul privind stabilirea cerințelor și procedurilor administrative de certificare pentru navigabilitate și mediu sau declarația de conformitate a aeronavelor și a produselor, pieselor și echipamentelor aferente, precum și cerințele referitoare la capacitatea organizațiilor de proiectare și producție, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 91/2024 sau de o declarație echivalentă.

(d) Întreținerea componentelor critice ale CMU se efectuează de către o organizație de întreținere autorizată în conformitate cu Anexa nr. 3 partea CAO.UAS la Regulament și se certifică pe baza unui formular 1 al AAC prevăzut în appendicele nr. 2 la anexa nr. 1 (partea M) la Regulamentul privind continuitatea navigabilității aeronavelor și a produselor, reperelor și dispozitivelor aeronautice și autorizarea organizațiilor și a personalului cu atribuții în domeniu, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 465/2025.

(e) Componentele CMU care nu sunt considerate critice pot fi întreținute de orice persoană sau organizație. Respectiv componentele sunt puse în serviciu în urma întreținerii printr-o „declarație de încheiere a întreținerii” întocmită de persoana sau de organizația care a efectuat întreținerea. Respectiva declarație trebuie să cuprindă cel puțin detaliile de bază referitoare la întreținerea efectuată, data încheierii întreținerii și datele de identificare a organizației sau a persoanei care o întocmește. Se consideră că respectiva declarație este o fișă de întreținere și că este echivalentă cu declarația menționată la punctul 21.A.308 litera (b) din anexa nr. 1 (partea 21) la Regulamentul privind stabilirea cerințelor și procedurilor administrative de certificare pentru navigabilitate și mediu sau declarația de conformitate a aeronavelor și a produselor, pieselor și echipamentelor aferente, precum și cerințele

referitoare la capacitatea organizațiilor de proiectare și producție, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 91/2024, în scopul instalării.

(f) Prin derogare de la literele (d) și (e), în cazul în care componentele CMU fac obiectul întreținerii în timp ce sunt instalate pe CMU sau scoase temporar din aceasta, întreținerea respectivă poate fi certificată împreună cu întreținerea CMU în conformitate cu punctul ML.UAS.803.

SUBPARTEA H

CERTIFICATUL DE PUNERE ÎN SERVICIU (CRS)

ML.UAS.801 Certificarea lucrărilor de întreținere a UA

(a) Atunci când este încheiată, întreținerea efectuată pe o UA este certificată printr-un „certificat de punere în serviciu” („CRS”) de către un personal de certificare. CRS se emite atunci când personalul de certificare a verificat că toate lucrările de întreținere comandate au fost efectuate corespunzător, ținând seama de disponibilitatea și utilizarea datelor de întreținere specificate la punctul ML.UAS.401.

(b) Un CRS conține cel puțin următoarele elemente:

1. detalii de bază privind întreținerea UA efectuată;
2. data la care a fost certificată întreținerea UA;
3. referința autorizării organizației de întreținere autorizate și a personalului de certificare care emite CRS;
4. limitările de navigabilitate sau operaționale, dacă există.

(c) Prin derogare de la litera (a), atunci când întreținerea comandată nu poate fi încheiată, se poate emite un CRS în cadrul limitărilor aprobate ale UA. În acest caz, CRS indică faptul că întreținerea nu a putut fi încheiată și menționează, de asemenea, orice limitări aplicabile în materie de navigabilitate sau în materie de operațiuni, ca parte a informațiilor solicitate la litera (b) subpunctul 4.

(d) CRS se emite numai în cazul în care nu există nicio neconformitate cunoscută cu cerințele din prezenta anexă care să pună în pericol siguranța zborului.

ML.UAS.802 Certificarea lucrărilor de întreținere a componentelor UA

(a) Atunci când este încheiată, întreținerea efectuată asupra unei componente UA trebuie certificată de un personal de certificare, cu excepția cazurilor menționate la punctul ML.UAS.502 litera (b). Certificarea se emite atunci când personalul de certificare a verificat că toate lucrările de întreținere comandate au fost efectuate corespunzător, ținând seama de disponibilitatea și de utilizarea datelor de întreținere specificate la punctul ML.UAS.401 la Regulament și dacă respectiva componentă se află într-o stare satisfăcătoare.

(b) Certificarea respectivă se întocmește pe un formular 1 al AAC, cu excepția cazului în care o astfel de întreținere este certificată împreună cu întreținerea UA, după cum se indică la punctul ML.UAS.502 litera (a) la Regulament.

(c) Formularul 1 al AAC menționat la litera (b) se completează în conformitate cu instrucțiunile prevăzute în appendicele nr. 3 la Regulament. Acesta poate fi generat dintr-o bază de date electronică.

ML.UAS.803 Certificarea lucrărilor de întreținere a CMU

(a) După încheiere, întreținerea care s-a efectuat asupra CMU și care implică orice componentă critică pentru funcționarea UAS, astfel cum este stabilită de DAH, este certificată pe un CRS de către un personal de certificare. CRS se emite atunci când personalul de certificare a verificat că toate lucrările de întreținere comandate au fost efectuate corespunzător, ținând seama de disponibilitatea și utilizarea datelor de întreținere specificate la punctul ML.UAS.401 la Regulament.

(b) Un CRS conține cel puțin următoarele elemente:

1. detalii de bază privind întreținerea CMU efectuată;
2. data la care a fost certificată întreținerea CMU;
3. referința autorizării organizației de întreținere autorizate și a personalului de certificare care emite CRS;
4. limitările de navigabilitate sau operaționale, dacă există.

(c) CRS se emite numai în cazul în care nu există nicio neconformitate cunoscută cu cerințele din prezenta anexă care să pună în pericol siguranța zborului.

ML.UAS.804 Certificarea lucrărilor de întreținere a componentelor CMU

(a) După încheiere, lucrările de întreținere efectuate asupra unei componente CMU în conformitate cu punctul ML.UAS.520 (d), se certifică de către un personal de certificare. Certificarea se emite atunci când personalul de certificare a verificat că toate lucrările de întreținere comandate au fost efectuate corespunzător, ținând seama de disponibilitatea și de utilizarea datelor de întreținere specificate la punctul ML.UAS.401 și dacă respectiva componentă se află într-o stare satisfăcătoare.

(b) Certificarea respectivă se întocmește pe un formular 1 al AAC, cu excepția cazului în care o astfel de întreținere este certificată împreună cu întreținerea CMU, după cum se indică la punctul ML.UAS.520 litera (f).

(c) Formularul 1 al AAC menționat la litera (b) se completează în conformitate cu instrucțiunile prevăzute în appendicele nr. 3 la Regulament. Acesta poate fi generat dintr-o bază de date electronică.

ML.UAS.805 Certificarea instalării CMU

(a) În cazul în care DAH prevede acest lucru, instalarea CMU, atunci când este finalizată, este certificată pe un „certificat de punere în serviciu” (CRS) de către un personal de certificare. CRS se emite atunci când personalul de certificare a verificat dacă toate instrucțiunile de instalare și de încercare aplicabile în prezent emise de DAH au fost respectate corespunzător, ținând seama de cerințele privind instalarea componentelor CMU prevăzute la punctul ML.UAS.520.

- (b) Un CRS include toate elementele următoare:
1. o trimitere la instrucțiunile de instalare a CMU;
  2. data la care instalarea CMU a fost certificată;
  3. referința autorizării organizației de întreținere autorizate și a personalului de certificare care emite CRS;
  4. limitările de navigabilitate sau operaționale, dacă există.
- (c) CRS se emite numai în cazul în care nu există nicio neconformitate cunoscută cu cerințele din prezenta anexă care să pună în pericol siguranța zborului.

SUBPARTEA I

CERTIFICATUL DE EVALUARE A NAVIGABILITĂȚII („CEN”)

ML.UAS.901 Evaluarea navigabilității UA – Generalități

Pentru a asigura valabilitatea certificatului de navigabilitate al unei UA, aceasta este supusă periodic unei evaluări a navigabilității în conformitate cu punctul ML.UAS.903.

(a) Se emite un CEN în conformitate cu apendicele 2 (Formularul 15d al AAC) la Regulament la încheierea unei evaluări satisfăcătoare a navigabilității. CEN este valabil un an.

(b) Se efectuează evaluarea navigabilității, iar CEN se emite în conformitate cu punctul ML.UAS.903 de către:

1. personalul de evaluare a navigabilității din cadrul AAC; sau
2. personalul de evaluare a navigabilității care acționează în numele oricărei organizații conforme cu prevederile Anexei nr. 3 partea CAO.UAS la Regulament autorizate să efectueze evaluarea navigabilității unei astfel de UA.

(c) Valabilitatea unui CEN poate fi prelungită de maximum două ori consecutiv, de fiecare dată pentru o perioadă de un an, de către organizația conformă cu prevederile Anexei nr. 3 partea CAO.UAS la Regulament care gestionează continuitatea navigabilității UAS, sub rezerva următoarelor condiții:

1. UAS a fost gestionat în mod continuu de una sau mai multe organizații conforme cu prevederile Anexei nr. 3 partea CAO.UAS la Regulament de la ultima emitere sau prelungire a CEN;
2. UAS a fost întreținut, în ultimele 12 luni de către o organizație de întreținere autorizată în conformitate cu prevederile Anexei nr. 3 partea CAO.UAS la Regulament;
3. organizația conformă cu prevederile Anexei nr. 3 partea CAO.UAS la Regulament nu are nicio dovadă sau niciun motiv să creadă că UAS nu îndeplinește condițiile de navigabilitate.

Prelungirea CEN de către o organizație conformă cu prevederile Anexei nr. 3 partea CAO.UAS la Regulament este posibilă indiferent de personalul sau organizația care a emis inițial CEN, astfel cum se prevede la litera (b).

(d) Prin derogare de la litera (c), prelungirea CEN poate fi anticipată pentru o perioadă maximă de 30 de zile, fără a se pierde continuitatea modelului de evaluare a navigabilității.

(e) Atunci când AAC efectuează evaluarea navigabilității și emite ea însăși CEN, proprietarul UA furnizează AAC, la cerere și dacă este necesar:

1. documentația solicitată de AAC;
2. spațiu adecvat la locația corespunzătoare pentru personalul său;
3. sprijinul personalului de certificare corespunzător.

ML.UAS.902 Valabilitatea CEN al UA

(a) Un CEN își pierde valabilitatea în cazul în care survine oricare dintre următoarele circumstanțe:

1. CEN este suspendat sau revocat;
2. certificatul de navigabilitate nu este valabil;
3. UA nu este înscrisă în registrul aeronavelor unui alt stat;
4. certificatul de tip în temeiul căruia a fost emis certificatul de navigabilitate este suspendat sau revocat.

(b) O UA nu este autorizată să zboare dacă CEN nu este valabil sau dacă apare oricare dintre următoarele situații:

1. continuitatea navigabilității UA, a CMU sau a oricărei componente montate pe un UAS nu îndeplinește cerințele din prezenta anexă;
2. UA este destinată operării cu o CMU pentru care a fost identificată o neconformitate în ceea ce privește punctul ML.UAS.903 litera (b), care nu a fost eliminată;
3. UA sau CMU nu rămâne în conformitate cu proiectul de tip aprobat de AAC sau de AESA după caz;
4. UA a fost operată cu depășirea limitărilor din manualul de zbor aprobat sau din certificatul de navigabilitate, fără a se fi luat măsuri corespunzătoare;
5. UA a fost implicată într-un accident sau incident care îi afectează navigabilitatea, fără să se fi luat ulterior măsuri adecvate pentru restabilirea navigabilității sale;
6. o modificare sau o reparație a UAS sau a oricărei componente montate pe un UAS nu este conformă cu punctul ML.UAS.304.

ML.UAS.903 Procesul de evaluare a navigabilității

(a) Evaluarea navigabilității unei UA include o reevaluare documentată a înregistrărilor UA privind continuitatea navigabilității și o inspecție fizică a UA.

(b) Evaluarea navigabilității menționată la litera (a) include, de asemenea, o evaluare documentată a înregistrărilor și un studiu fizic al CMU utilizate pentru operarea UA, cu excepția cazului în care o astfel de CMU a fost inclusă în reevaluarea navigabilității unei UA de același tip în ultimele șase luni.

(c) Prin evaluarea documentată a înregistrărilor UA și CMU privind continuitatea navigabilității, se asigură că:

1. datele solicitate la punctul ML.UAS.305 litera (b) subpunctul 1 au fost înregistrate corespunzător;

2. manualul de zbor corespunde configurației UAS și reflectă starea corespunzătoare ultimei revizii;

3. au fost efectuate toate operațiunile de întreținere necesare asupra UAS în conformitate cu programul de întreținere a UAS;

4. toate defectele cunoscute au fost rectificate sau remedierea lor a fost amânată în conformitate cu punctul ML.UAS.403;

5. toate AD aplicabile au fost aplicate și incluse corespunzător în înregistrările UAS;

6. toate modificările și reparațiile efectuate asupra UAS au fost incluse în înregistrările UAS și sunt conforme cu punctul ML.UAS.304;

7. toate componentele care fac obiectul unor limitări de navigabilitate și care sunt instalate pe UAS sunt identificate corespunzător, incluse în înregistrările UAS și nu și-au depășit limitările de navigabilitate aprobate;

8. din momentul în care UA sau CMU intră în domeniul de aplicare al Regulamentului, toate lucrările de întreținere au fost certificate în conformitate cu anexa corespunzătoare la Regulament;

9. fișa actuală de masă și centraj a UA reflectă configurația acesteia și este valabilă;

10. UA și CMU respectă actuala revizuire aplicabilă a proiectului lor de tip aprobată de AAC sau AESA după caz;

11. certificatul de navigabilitate este valabil, cu excepția cazului în care s-a depus o cerere pentru un nou certificat de navigabilitate în conformitate cu punctul ML.UAS.906A sau ML.UAS.906B, iar certificatul de navigabilitate nu a fost încă emis la momentul evaluării;

12. certificatul de zgomot corespunde configurației UA și este valabil, dacă un astfel de certificat a fost emis în conformitate cu capitolul I din anexa nr. 1 (partea 21) la Regulamentul privind stabilirea cerințelor și procedurilor administrative de certificare pentru navigabilitate și mediu sau declarația de conformitate a aeronavelor și a produselor, pieselor și echipamentelor aferente, precum și cerințele referitoare la capacitatea organizațiilor de proiectare și producție, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 91/2024.

(d) Prin inspecția fizică a UA și a CMU, se asigură că:

1. toate marcajele și plăcuțele necesare sunt corect montate;

2. UAS respectă manualul de zbor aprobat;

3. configurația UAS este conformă cu documentația aprobată;

4. nu poate fi detectat niciun defect evident care să nu fi fost remediat în conformitate cu punctul ML.UAS.403;

5. nu se pot identifica neconcordanțe între UAS și evaluarea documentată a înregistrărilor, astfel cum se menționează la litera (c).

(e) În ceea ce privește inspecția fizică menționată la litera (d), personalul de evaluare a navigabilității care nu este autorizat corespunzător ca personal de certificare este asistat de personal de certificare autorizat.

(f) Prin derogare de la punctul ML.UAS.901 litera (a), evaluarea navigabilității poate fi anticipată pentru o perioadă maximă de 90 de zile, fără a pierde continuitatea modelului de evaluare a navigabilității

(g) CEN (formularul 15d al AAC) prevăzut în apendicele nr. 2 se emite de către personalul de evaluare a navigabilității autorizat corespunzător, numai atunci când evaluarea navigabilității a fost efectuată complet și au fost puse în aplicare toate măsurile de eliminare a neconformității detectate.

(h) Orice CEN emis sau prelungit pentru o UA se transmite, de asemenea, statului de înmatriculare a UA respective în termen de 10 zile.

(i) Sarcinile de evaluare a navigabilității nu se subcontractează.

ML.UAS.905 Transferul înmatriculării unei UA

(a) Atunci când transferă o înmatriculare a UA, solicitantul:

1. mai întâi furnizează fostului stat de înmatriculare numele statului în care va fi înmatriculată aeronava fără pilot la bord;

2. ulterior, solicită noului stat de înmatriculare emiterea unui nou certificat de navigabilitate în conformitate cu anexa nr. 1 (partea 21) la Regulamentul privind stabilirea cerințelor și procedurilor administrative de certificare pentru navigabilitate și mediu sau declarația de conformitate a aeronavelor și a produselor, pieselor și echipamentelor aferente, precum și cerințele referitoare la capacitatea organizațiilor de proiectare și producție, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 91/2024.

(b) În pofida dispozițiilor de la punctul ML.UAS.902 litera (a) subpunctul 3, fostul CEN rămâne valabil până la data la care expiră.

(c) În pofida dispozițiilor de la litera (b), se efectuează o evaluare satisfăcătoare a navigabilității, în conformitate cu punctul ML.UAS.903, în cazul în care se produce oricare dintre următoarele circumstanțe:

1. aeronava se afla într-o stare necorespunzătoare de navigabilitate în fostul stat de înmatriculare;

2. fostul CEN nu este valabil sau a expirat.

ML.UAS.906A Evaluarea navigabilității UA importate din Uniune

(a) Atunci când importă o UA dintr-un registru al unui stat membru UE sau dintr-o țară terță, sau dintr-un cadru de reglementare în care nu se aplică Codul aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017, solicitantul:

1. solicită autorității competente emiterea unui nou certificat de navigabilitate în conformitate cu anexa nr. 1 (partea 21) la Regulamentul privind stabilirea cerințelor și procedurilor administrative de certificare pentru navigabilitate și mediu sau declarația de conformitate a aeronavelor și a produselor, pieselor și echipamentelor aferente, precum și cerințele referitoare la capacitatea organizațiilor de proiectare și producție, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 91/2024;

2. pentru alte UA decât cele noi, efectuează o evaluare satisfăcătoare a navigabilității în conformitate cu punctul ML.UAS.903;

3. efectuează toate lucrările de întreținere pentru a se conforma programului de întreținere a UAS aprobat.

(b) Dacă UA respectă cerințele relevante, autoritatea competentă sau organizația care efectuează evaluarea navigabilității, astfel cum se prevede la punctul ML.UAS.901 litera (b), emite un CEN.

(c) Proprietarul UA se asigură că autoritatea competentă acordă accesul la UAS pentru inspecție.

ML.UAS.906B Evaluarea navigabilității în urma modificării operațiunilor UAS

(a) Dacă modificările operațiunilor UAS din categoria „specifice” conduc la necesitatea de a elibera un certificat de navigabilitate în conformitate cu pct. 16 din Regulamentul privind normele și procedurile de operare a aeronavelor fără pilot la bord, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 949/2022 , proprietarul UA:

1. solicită autorității emiterea unui certificat de navigabilitate în conformitate cu anexa nr. 1 (partea 21) la Regulamentul privind stabilirea cerințelor și procedurilor administrative de certificare pentru navigabilitate și mediu sau declarația de conformitate a aeronavelor și a produselor, pieselor și echipamentelor aferente, precum și cerințele referitoare la capacitatea organizațiilor de proiectare și producție, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 91/2024;

2. efectuează o evaluare satisfăcătoare a navigabilității, în conformitate cu punctul ML.UAS.903;

3. efectuează toate lucrările de întreținere pentru a se conforma programului de întreținere a UAS aprobat.

(b) Dacă UA respectă cerințele relevante, autoritatea competentă sau organizația care efectuează evaluarea navigabilității, astfel cum se prevede la punctul ML.UAS.901 litera (b), emite un CEN.

(c) Proprietarul UA se asigură că autoritatea competentă acordă accesul la UAS pentru inspecție.

ML.UAS.907 Constatări

După primirea notificării constatărilor din partea autorității competente în conformitate cu punctul AR.UAS.GEN.351 din Anexa nr. 1 partea AR.UAS la Regulament persoana sau organizația responsabilă de continuitatea navigabilității UAS în temeiul punctului ML.UAS.201 definește, în termenul convenit cu autoritatea competentă, un plan de măsuri corective (pentru a elimina constatarea sau constatările și a preveni repetarea acestora) și demonstrează autorității competente implementarea planului respectiv.

Contractul de management al continuității navigabilității

(a) În cazul în care proprietarul unei UA contractează, în conformitate cu punctul ML.UAS.201, o organizație conformă cu partea CAO.UAS pentru a executa sarcini de management al continuității navigabilității, contractul semnat de ambele părți este pus, la cerere, la dispoziția autorității competente a statului de înmatriculare.

(b) Contractul se elaborează ținând cont de cerințele prezentei anexe și definește obligațiile semnatarilor în materie de menținere a navigabilității UAS.

(c) El cuprinde cel puțin informațiile următoare:

1. înmatricularea UA, tipul și numărul de serie, precum și detaliile CMU;
2. numele proprietarului UA sau al locatarului înregistrat al aeronavei ori datele societății, inclusiv adresa;
3. detalii privind organizația care a încheiat contractul cu organizația conformă cu prevederile Anexei nr. 3 partea CAO.UAS, inclusiv adresa acesteia;
4. tipul de activitate.

(d) Contractul stipulează următoarele:

„Proprietarul UA încredințează organizației conforme cu prevederile Anexei nr. 3 partea CAO.UAS la Regulament, managementul continuității navigabilității UAS, elaborarea și aprobarea programului de întreținere a UAS și organizarea întreținerii UAS în conformitate cu respectivul program de întreținere a UAS.

În conformitate cu prezentul contract, ambii semnatori se angajează să își îndeplinească obligațiile prevăzute în prezentul contract.

Proprietarul UA declară că, din câte știe, toate informațiile furnizate organizației conforme prevederile Anexei nr. 3 partea CAO.UAS la Regulament, cu privire la continuitatea navigabilității UAS sunt și vor fi exacte și că UAS nu va fi reparat și nici modificat fără acordul prealabil al organizației conforme cu prevederile Anexei nr. 3 partea CAO.UAS la Regulament.

În cazul nerespectării prezentului contract de către oricare dintre semnatori, contractul va fi anulat. Într-un astfel de caz, proprietarul UA își va păstra întreaga responsabilitate pentru fiecare sarcină legată de continuitatea navigabilității UAS, informând autoritatea sau autoritățile competente din statul de înmatriculare în termen de două săptămâni cu privire la anularea contractului.”

(e) Atunci când un proprietar al unei UA contractează o organizație conformă cu prevederile Anexei nr. 3 partea CAO.UAS la Regulament, în conformitate cu punctul ML.UAS.201, obligațiile fiecărei părți se stabilesc după cum urmează:

1. Obligațiile organizației conforme cu partea CAO.UAS:

- (i) să includă tipul de UA și CMU în domeniul său de activitate;

(ii) să respecte toate condițiile enumerate mai jos cu privire la managementul continuității navigabilității UAS:

A. să elaboreze și să aprobe programul de întreținere a UAS;

B. odată aprobat, să pună programul de întreținere a UAS la dispoziția proprietarului UA, precum și justificările oricăror abateri în conformitate cu punctul ML.UAS.302 litera (d);

C. să stabilească și să dispună întreținerea necesară pentru a asigura o corelare adecvată cu programul anterior de întreținere a UAS;

D. să se asigure că toate lucrările de întreținere sunt efectuate de o organizație de întreținere autorizată;

E. să organizeze aplicarea tuturor AD aplicabile;

F. să se asigure că toate defectele descoperite în timpul întreținerii, al evaluărilor navigabilității sau raportate de proprietarul UA sunt corectate de o organizație de întreținere autorizată;

G. să coordoneze întreținerea programată, aplicarea AD, întreținerea componentelor care fac obiectul unor limitări de navigabilitate și cerințele privind inspecția componentelor;

H. să informeze proprietarul UA de fiecare dată când UAS urmează să fie pus la dispoziția unei organizații de întreținere autorizate;

I. să administreze și să arhiveze toate evidențele privind continuitatea navigabilității UAS;

(iii) să organizeze aprobarea oricărei modificări a UAS în conformitate cu punctul ML.UAS.304 înainte de introducerea modificării respective;

(iv) să organizeze aprobarea oricărei reparații a UAS în conformitate cu punctul ML.UAS.304 înainte de efectuarea reparației respective;

(v) să informeze AAC ori de câte ori UAS nu este pus la dispoziție de către proprietar pentru întreținere, la cererea organizației CAO.UAS contractate;

(vi) să informeze AAC de fiecare dată când contractul nu este respectat;

(vii) să se asigure că se efectuează evaluarea navigabilității UA, atunci când este necesar, și să se asigure că se emite CEN;

(viii) să furnizeze AAC orice CEN emis sau prelungit, în termen de 10 zile;

(ix) să efectueze raportarea evenimentelor prevăzută de reglementările aplicabile;

(x) să informeze AAC atunci când contractul este denunțat de oricare dintre părți.

2. Obligațiile proprietarului UA:

(i) să aibă o înțelegere generală a programului de întreținere a UAS;

(ii) să aibă o înțelegere globală a prezentei anexe;

(iii) să pună UAS la dispoziție pentru întreținere, conform cerințelor organizației contractate din partea CAO.UAS;

(iv) să nu modifice UAS fără consultarea prealabilă a organizației conforme cu prevederile Anexei nr. 3 partea CAO.UAS care a încheiat contractul;

(v) să informeze organizația conformă cu prevederile Anexei nr. 3 partea CAO.UAS care a încheiat contractul cu privire la toate operațiunile de întreținere efectuate în mod

excepțional, fără cunoștințele și controlul organizației conforme cu prevederile Anexei nr. 3 partea CAO.UAS care a încheiat contractul;

(vi) să raporteze organizației conforme cu prevederile Anexei nr. 3 partea CAO.UAS care a încheiat contractul, prin intermediul jurnalelor, toate defectele constatate în timpul operațiunilor;

(vii) să informeze AAC de fiecare dată când contractul este denunțat de oricare dintre părți;

(viii) să informeze AAC și organizația conformă cu prevederile Anexei nr. 3 partea CAO.UAS care a încheiat contractul ori de câte ori UA este vândută;

(ix) să efectueze raportarea evenimentelor prevăzută de reglementările aplicabile;

(x) să informeze periodic organizația conformă cu prevederile Anexei nr. 3 partea CAO.UAS care a încheiat contractul cu privire la orele de zbor ale UA și la orice alte date de utilizare, astfel cum s-a convenit cu organizația conformă cu prevederile Anexei nr. 3 partea CAO.UAS care a încheiat contractul;

(xi) să informeze organizația conformă cu prevederile Anexei nr. 3 partea CAO.UAS care a încheiat contractul cu privire la orice neconformitate cu cerințele operaționale care ar putea afecta continuitatea navigabilității UAS;

(xii) să informeze organizația conformă cu prevederile Anexei nr. 3 partea CAO.UAS care a încheiat contractul cu privire la orice cerință operațională (de exemplu, aprobări specifice) care trebuie îndeplinită pentru a menține UAS în configurația necesară.

Apendicele nr. 2
la Anexa nr. 2 „Partea ML.UAS”

Certificatul de evaluare a navigabilității (formularul 15d al AAC)

CERTIFICAT DE EVALUARE A NAVIGABILITĂȚII („CEN”) [pentru aeronavele fără pilot la bord (UA) care respectă partea ML.UAS]

Numărul de referință al CEN: _____

În temeiul Codului aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017,

AUTORITATEA AERONAUTICĂ CIVILĂ a REPUBLICII MOLDOVA certifică
prin prezentul document că:

➤ a efectuat, în conformitate cu anexa nr. 2 partea ML.UAS la Regulamentul privind cerințele tehnice și administrative pentru continuitatea navigabilității sistemelor certificate de aeronave fără pilot la bord, pentru autorizarea organizațiilor, personalului precum și, cerințe pentru autoritățile competente, o evaluare a navigabilității următoarelor UA:

[sau]

➤ următoarea UA nouă:

Producătorul UA ... denumirea producătorului UA: ...

Numărul de înmatriculare al UA: ... Numărul de serie al UA: ...

considerând că, la data evaluării, (această aeronavă) îndeplinește cerințele de navigabilitate.

Data emiterii: ... Data expirării: ...

Ore de zbor UA (FH) la data evaluării: ...

Semnătura: ... Autorizație nr.: (dacă este cazul): ...

[SAU]

[NUMELE ORGANIZAȚIEI APROBATE, ADRESA și REFERINȚA APROBĂRII] [☝](#)

certifică prin prezenta că a efectuat, în conformitate cu anexa nr. 2 partea ML.UAS la Regulamentul privind cerințele tehnice și administrative pentru continuitatea navigabilității sistemelor certificate de aeronave fără pilot la bord, pentru autorizarea organizațiilor, personalului precum și, cerințe pentru autoritățile competente, o evaluare a navigabilității următoarelor UA:

Producătorul UA: ... Denumirea producătorului UA: ...

Numărul de înmatriculare al UA: ... Numărul de serie al UA: ...

considerând că, la data evaluării, (această aeronavă) îndeplinește cerințele de navigabilitate.

Data emiterii: ... Data expirării: ...

Ore de zbor UA (FH) la data evaluării ...

Semnătura: ... Autorizație nr.: (dacă este cazul): ...

=====

Prima prelungire: UA îndeplinește condițiile de la punctul ML.UAS.901 litera (c) din anexa nr. 2 partea ML.UAS la Regulamentul privind cerințele tehnice și administrative pentru continuitatea navigabilității sistemelor certificate de aeronave fără pilot la bord, pentru autorizarea organizațiilor, personalului precum și, cerințe pentru autoritățile competente.

Data emiterii: ... Data expirării: ...

Ore de zbor UA (FH) la data emiterii: ...

Semnătura: ... Autorizație nr.: ...

Denumirea organizației autorizate: ...Referința aprobării: ...

=====

A doua prelungire: UA îndeplinește condițiile de la punctul ML.UAS.901 litera (c) din anexa nr. 2 partea ML.UAS la Regulamentul privind cerințele tehnice și administrative pentru continuitatea navigabilității sistemelor certificate de aeronave fără pilot la bord, pentru autorizarea organizațiilor, personalului precum și, cerințe pentru autoritățile competente.

Data emiterii: ... Data expirării: ...

Ore de zbor UA (FH) la data emiterii: ...

Semnătura: ... Autorizație nr.: ...

Denumirea organizației autorizate: ... Referința aprobării: ...

Formularul 15d al AAC – Versiunea 1

Notă:

(¹) Emitentul formularului îl poate adapta la nevoile sale prin eliminarea numelui, a declarației de certificare, a referinței la aeronava vizată și a detaliilor referitoare la emiterea documentului care nu sunt relevante pentru utilizarea sa.

Apendicele nr. 3
la Anexa nr. 2 „Partea ML.UAS”

Formularul 1 al AAC – instrucțiuni de completare

Prezentele instrucțiuni se referă numai la utilizarea formularului 1 al AAC, astfel cum se specifică în apendicele nr. 2 din anexa nr. 1 (partea M) la Regulamentului privind continuitatea navigabilității aeronavelor și a produselor, reperelor și dispozitivelor aeronautice și autorizarea organizațiilor și a personalului cu atribuții în domeniu, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 465/2025, în scopul întreținerii UAS.

Se atrage atenția asupra instrucțiunilor specificate în apendicele nr. 2 din anexa nr. 1 (partea M) la Regulamentului privind continuitatea navigabilității aeronavelor și a produselor, reperelor și dispozitivelor aeronautice și autorizarea organizațiilor și a personalului cu atribuții în domeniu, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 465/2025, care se referă la utilizarea formularului 1 al AAC în scopul întreținerii în aviația cu pilot la bord, precum și asupra instrucțiunilor specificate în apendicele nr. 1 la anexa nr. 1 (partea 21) la Regulamentul privind stabilirea cerințelor și procedurilor administrative de certificare pentru navigabilitate și mediu sau declarația de conformitate a aeronavelor și a produselor, pieselor și echipamentelor aferente, precum și cerințele referitoare la capacitatea organizațiilor de proiectare și producție, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 91/2024, care se referă la utilizarea formularului 1 al AAC în scopuri de producție.

1. OBIECTIV ȘI UTILIZARE

1.1. Obiectivul principal al certificatului este de a declara navigabilitatea lucrărilor de întreținere efectuate asupra componentelor UAS [denumite în continuare „articol(e)”].

1.2. Trebuie să se stabilească o corelație între certificat și articol(e). Emitentul trebuie să păstreze certificatul într-o formă care să permită verificarea datelor originale.

1.3. Certificatul este acceptabil pentru un număr mare de autorități responsabile cu navigabilitatea, dar poate depinde de existența unor acorduri bilaterale și/sau de politica unei anumite autorități responsabile cu navigabilitatea.

1.4. Certificatul nu reprezintă o notă de livrare sau de expediție.

1.5. Certificatul nu poate fi utilizat pentru punerea în serviciu a UA.

1.6. Certificatul nu constituie o aprobare de instalare a articolului (articolelor), ci ajută utilizatorul final să determine statutul aprobării navigabilității acestuia (acestora).

1.7. Nu se poate utiliza același certificat pentru articole eliberate din producție și articole puse în serviciu după întreținere.

2. FORMATUL GENERAL

2.1. Certificatul trebuie să respecte formatul definit, inclusiv numerele rubricilor, precum și amplasarea fiecărei rubrici. Dimensiunea fiecărei rubrici poate fi modificată pentru a se adapta fiecărui caz particular, dar nu în așa măsură încât să facă certificatul de nerecunoscut.

2.2. Certificatul trebuie să fie în orientare orizontală (peisaj), dar dimensiunea generală poate crește sau descrește semnificativ atâta vreme cât certificatul rămâne recognoscibil și lizibil. În cazul în care aveți îndoieli, vă rugăm să consultați AAC.

2.3. Declarația de răspundere a utilizatorului/instalatorului poate fi amplasată pe oricare parte a formularului.

2.4. Orice caracter imprimat trebuie să fie clar și lizibil pentru a permite citirea cu ușurință.

2.5. Certificatul poate să fie pretipărit sau generat de calculator, dar, în orice caz, imprimarea liniilor și a caracterelor trebuie să fie clară și lizibilă și în conformitate cu formatul definit.

2.6. Certificatul trebuie să fie în limba engleză și română și, dacă este necesar, în una sau mai multe alte limbi.

2.7. Informațiile care trebuie să figureze pe certificat pot fi imprimate de calculator sau de mână, cu majuscule, și trebuie să permită citirea cu ușurință.

2.8. Pentru claritate, se va limita la minimum utilizarea abrevierilor.

2.9. Spațiul disponibil pe versoul certificatului poate fi utilizat de emitent pentru a furniza orice informație suplimentară, dar nu trebuie să includă nicio declarație de certificare. Orice utilizare a versoului certificatului trebuie menționată în rubrica corespunzătoare de pe rectoul certificatului.

3. EROARE (ERORI) PE UN CERTIFICAT

3.1. În cazul în care constată existența uneia sau mai multor erori pe un certificat, utilizatorul final trebuie să informeze în scris emitentul. Emitentul poate elibera un nou certificat numai dacă eroarea sau erorile pot fi verificate și corectate.

3.2. Noul certificat trebuie să aibă un nou număr de înregistrare, o nouă semnătură și o nouă dată.

3.3. Cererea pentru un nou certificat poate fi onorată fără reverificarea stării articolului (articolelor). Noul certificat nu este o declarație privind starea actuală și trebuie să facă trimitere la certificatul anterior din rubrica 12 cu următoarea mențiune: „Prezentul certificat corectează eroarea (erorile) din rubrica (rubricile) [a se introduce rubrica sau rubricile

corectate] a (ale) certificatului [a se introduce numărul inițial de identificare] datat [a se introduce data inițială a emiterii] și nu vizează conformitatea/starea/punerea în serviciu.”

Ambele certificate trebuie păstrate în conformitate cu perioada de păstrare asociată primului certificat.

4. COMPLETAREA CERTIFICATULUI DE CĂTRE EMITENT

Rubrica 1: Autoritatea competentă care acordă aprobarea/Țara

Se precizează numele și țara autorității competente în a cărei jurisdicție se emite respectivul certificat. În cazul în care autoritatea competentă este agenția, se menționează numai AESA.

Rubrica 2: Antetul formularului 1 al AAC

„CERTIFICAT DE AUTORIZARE A PUNERII ÎN SERVICIU
FORMULARUL 1 AL AAC”

Rubrica 3: Numărul de înregistrare al formularului

Se introduce numărul unic stabilit prin sistemul/procedura de numerotare a organizației identificate în rubrica 4; acesta poate include caractere alfanumerice.

Rubrica 4: Numele și adresa organizației

A se introduce numele și adresa complete ale organizației autorizate care certifică lucrările care fac obiectul prezentului certificat. Sunt permise logourile etc., cu condiția ca acestea să se încadreze în rubrică.

Rubrica 5: Comandă/Contract/Factură

Pentru a facilita trasabilitatea articolului (articolelor), se introduce numărul comenzii lucrării, numărul contractului sau un alt număr de referință similar.

Rubrica 6: articol

Se introduc numerele rândurilor articolelor atunci când sunt mai multe rânduri. Această rubrică permite o corelare ușoară cu Observațiile din rubrica 12.

Rubrica 7: Descriere

Se introduce denumirea sau descrierea articolului. Ar trebui să se acorde prioritate termenului utilizat în instrucțiunile de continuitate a navigabilității („ICA”) sau în datele de întreținere (cum ar fi catalogul ilustrat al pieselor, manualul de întreținere a aeronavelor, buletinul de service, manualul de întreținere a componentelor).

Rubrica 8: Număr piesă

Se introduce numărul piesei astfel cum apare pe articol sau pe etichetă/ambalaj. În cazul unui motor sau al unei elice se poate folosi denumirea tipului.

Rubrica 9: Cantitate

Se menționează numărul de articole.

Rubrica 10: Număr de serie

Dacă reglementările impun ca articolul să fie identificat pe baza unui număr de serie, se introduce numărul respectiv în această casetă. În plus, se poate introduce, de asemenea, orice alt număr de serie care nu este impus de reglementările aplicabile. În cazul în care pe articol nu este identificat niciun număr de serie, se menționează „N/A”.

Rubrica 11: Stadiu/Lucrare

Se prezintă în continuare intrările permise pentru rubrica 11. Se introduce numai unul dintre acești termeni – în cazul în care sunt aplicabili mai mulți termeni, se utilizează acela care descrie cel mai corect cea mai mare parte a lucrării efectuate și/sau starea articolului.

(i)	Revizie generală	Înseamnă un proces care garantează că articolul este în deplină conformitate cu toate toleranțele de funcționare aplicabile specificate în datele de întreținere. Articolul va fi cel puțin demontat, curățat, inspectat, reparat, după caz, reasamblat și încercat în conformitate cu datele menționate mai sus.
(ii)	Reparat	Remediarea defectului (defectelor) utilizând un standard aplicabil.
(iii)	Inspectat/Încercat	Examinare, măsurare etc. în conformitate cu standardul aplicabil (de exemplu, inspecție vizuală, încercare funcțională, încercare la stand etc.).
(iv)	Modificat	Modificarea unui articol pentru a deveni conform cu standardul aplicabil.

Rubrica 12: Observații

Se descrie lucrarea identificată în rubrica 11, fie în mod direct, fie prin trimitere la documentația justificativă, necesară utilizatorului sau instalatorului pentru a determina starea de navigabilitate a elementului (elementelor) în raport cu lucrarea care se certifică. Dacă este necesar, se poate utiliza o foaie separată la care se va face trimitere în corpul principal al formularului 1 al AAC. Fiecare declarație trebuie să identifice în mod clar la care element(e) din caseta 6 se referă.

Exemple de informații care trebuie introduse în rubrica 12 sunt următoarele:

- (i) datele de întreținere utilizate, inclusiv stadiul și referința reviziei;
- (ii) respectarea directivelor de navigabilitate (AD) sau a buletinelor de service (SB);
- (iii) reparațiile efectuate;
- (iv) modificările efectuate;
- (v) piesele de schimb instalate;
- (vi) starea pieselor cu durată limitată de viață;
- (vii) abateri față de comanda de lucrări a clientului;
- (viii) declarații de certificare, altele decât cele menționate la punctul 145.A.50 din anexa nr. 2 partea 145 la Regulamentul privind continuitatea navigabilității aeronavelor și a produselor, reperelor și dispozitivelor aeronautice și autorizarea organizațiilor și a personalului cu atribuții în domeniu, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 465/2025;
- (ix) informații necesare în caz de livrare parțială sau de reasamblare după livrare.

Se include următoarea declarație privind SIR:

„Certifică faptul că, cu excepția cazului în care se prevede altfel în prezenta rubrică, lucrările identificate în rubrica 11 și descrise în prezenta rubrică au fost realizate în conformitate cu cerințele din Anexa nr. 3 partea CAO.UAS la Regulament și că, în ceea ce privește lucrările respective, articolul este considerat gata pentru a fi pus în serviciu.”

În cazul în care se imprimă datele dintr-un formular 1 al AAC electronic, orice set adecvat de date care nu este potrivit pentru alte rubrici trebuie introdus în această rubrică.

Rubricile 13a-13e

Cerințe generale pentru rubricile 13a-13e: Nu se utilizează pentru repunerea în serviciu după o operațiune de întreținere. Se folosește o culoare diferită, de exemplu mai închisă, sau un alt marcaj pentru a preveni utilizarea accidentală sau neautorizată.

Rubrica 14a

Se bifează caseta „alte reglementări specificate în rubrica 12” și se introduce declarația de certificare în conformitate cu Anexa nr. 3 partea CAO.UAS la Regulament din rubrica 12. În cazul în care întreținerea este certificată și de organizație în temeiul anexei nr. 2 partea 145 la Regulamentul privind continuitatea navigabilității aeronavelor și a produselor, reperelor și dispozitivelor aeronautice și autorizarea organizațiilor și a personalului cu atribuții în domeniu, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 465/2025, se bifează, de asemenea, caseta „Partea 145.A.50 Punerea în serviciu”.

În cazul în care prin bifa de la rubrica „alte reglementări” se înțelege alte reglementări decât partea CAO.UAS și partea 145, acestea trebuie identificate în rubrica 12. Se bifează cel puțin o casetă sau, după caz, se pot bifa ambele casete.

Mențiunea „exceptând cazul în care se prevede altfel în prezenta rubrică” din declarația de certificare se utilizează în următoarele situații:

- (a) întreținerea nu a putut fi finalizată;
- (b) încheierea întreținerii s-a abătut de la cerințele de reglementare relevante;

(c) întreținerea a fost efectuată în conformitate cu o altă cerință decât cele specificate în partea 145 sau în partea CAO.UAS; în acest caz, la rubrica 12 se precizează care Regulament se aplică.

Rubrica 14b: Semnătura autorizată

Această rubrică se completează cu semnătura persoanei autorizate. Numai persoanelor autorizate în mod specific în temeiul normelor și politicilor autorității competente li se permite să semneze în această rubrică. Pentru a se facilita recunoașterea, se poate adăuga un număr unic care identifică persoana autorizată.

Rubrica 14c: Număr de referință al certificatului/aprobării

Se introduce numărul (numerele)/referința (referințele) certificatului/aprobării. Acest număr/această referință se emite de către autoritatea competentă.

Rubrica 14d: Nume

Se introduce numele persoanei care semnează rubrica 14b într-o formă lizibilă.

Rubrica 14e: Dată

Se introduce data semnării rubricii 14b; data trebuie să fie în formatul zz = ziua din 2 cifre, mmm = primele 3 litere ale lunii, aaaa = anul din 4 cifre

Responsabilitățile utilizatorului/instalatorului

Se introduce următoarea declarație în certificat pentru a notifica utilizatorilor finali că nu sunt exonerati de responsabilitățile privind instalarea și utilizarea oricărui articol însoțit de formular:

„Prezentul certificat nu reprezintă în mod automat o certificare a instalării articolului (articolelor).

În cazul în care utilizatorul/instalatorul efectuează lucrarea în conformitate cu reglementările altei autorități responsabile cu navigabilitatea decât autoritatea responsabilă cu navigabilitatea specificată la rubrica 1, este esențial ca utilizatorul/instalatorul să se asigure că autoritatea responsabilă cu navigabilitatea de care depinde acceptă elemente provenind de la autoritatea responsabilă cu navigabilitatea specificată în caseta 1.

Declarațiile din rubricile 13a și 14a nu constituie o certificare a instalării. În toate cazurile, evidențele de întreținere ale aeronavelor trebuie să conțină o certificare a instalării eliberate în conformitate cu reglementările naționale de către utilizator/instalator înainte ca aeronava să poată efectua un zbor.”

Anexa nr. 3

La Regulamentul privind cerințele tehnice și administrative privind continuitatea navigabilității sistemelor certificate de aeronave fără pilot la bord și a componentelor acestora, și autorizarea organizațiilor, personalului cu atribuții în domeniu precum și cerințele pentru autoritățile competente

Partea CAO.UAS

CAO.UAS.1 Generalități

În sensul prezentei anexe:

(a) „autoritatea competentă” este autoritatea prevăzută la punctul AR.UAS.GEN.010 din anexa nr. 1 (partea AR.UAS) la Regulamentul privind cerințele tehnice și administrative privind continuitatea navigabilității sistemelor certificate de aeronave fără pilot la bord și a componentelor acestora, autorizarea organizațiilor și personalului cu atribuții în domeniu, precum și cerințele pentru autoritățile competente (*în continuare - Regulament*);

(b) „proprietar al aeronavelor fără pilot (*în continuare – UA*) ” înseamnă:

1. proprietarul înregistrat al UA, care poate fi însuși operatorul sistemelor de aeronave fără pilot la bord (*în continuare - „UAS”*); sau

2. operatorul UAS fiind locatarul UA, cu condiția să se aplice punctul ML.UAS.201 litera (b) din Anexa nr. 2 partea ML.UAS la Regulament.

CAO.UAS.010 Domeniu de aplicare

În ceea ce privește UAS care efectuează operațiuni din categoria „specifice”, astfel cum sunt definite la pct. 7-12 din Regulamentul privind normele și procedurile de operare a aeronavelor fără pilot la bord, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 949/2022 și pentru care s-a emis un certificat de navigabilitate pentru UA în conformitate cu pct. 16 al aceluiași Regulament, prezenta anexă stabilește cerințele care trebuie îndeplinite de o organizație pentru a se califica pentru emiterea sau menținerea unui certificat de autorizare pentru managementul continuității navigabilității sau pentru întreținerea UAS și a componentelor sau pentru o combinație a acestor activități.

CAO.UAS.015 Cerere

Organizația solicită Autorității Aeronautice Civile (*în continuare - AAC*) emiterea sau modificarea unei autorizări în conformitate cu partea CAO.UAS, în forma și modul stabilit de AAC.

CAO.UAS.017 Mijloace de conformare

(a) O organizație poate utiliza orice AltMoc pentru a stabili conformarea cu prezenta Anexă.

(b) Dacă dorește să utilizeze un AltMoc, o organizație furnizează AAC o descriere completă a acestuia, înainte de a-l utiliza. Descrierea include orice revizuirii ale manualelor sau procedurilor care ar putea fi relevante, precum și o explicație care indică modul în care se asigură conformarea cu prezenta anexă.

Organizația poate utiliza aceste AltMoc sub rezerva aprobării prealabile de către AAC.

CAO.UAS.020 Domeniul de activitate și condițiile de aprobare

(a) Pentru fiecare dintre privilegiile solicitate, organizația specifică domeniul de activitate în manualul organizației, astfel cum se prevede la punctul CAO.UAS.025. Domeniul de activitate este o descriere exactă a lucrărilor desfășurate de organizație.

(b) În ceea ce privește întreținerea UA și a unităților lor de control și monitorizare (CMU), domeniul de activitate cuprinde:

(1) tipul sau producătorul UA și CMU;

(2) tipul și amploarea lucrărilor de întreținere, inclusiv sarcinile și metodele specializate, dacă există.

(c) În cazul instalării CMU, domeniul de activitate include tipul sau producătorul CMU.

(d) În ceea ce privește managementul continuității navigabilității, domeniul de activitate cuprinde:

1. tipul sau producătorul UA și CMU;

2. identificarea UA și a CMU gestionate;

3. specificarea cărei UA este utilizată cu fiecare CMU.

(e) În ceea ce privește evaluarea navigabilității și autorizația de zbor, domeniul de activitate cuprinde tipul sau producătorul UA.

(f) În ceea ce privește întreținerea componentelor, altele decât motoarele complete, domeniul de activitate se stabilește în conformitate cu următoarea clasificare:

1. C1: aer condiționat și presurizare UA;

2. C2: pilot automat al UA;

3. C3: comunicații și navigație UA;

4. C4: uși și trape UA;

5. C5: putere electrică și lumini UA;

6. C6: echipamente UA;

7. C7: motor UA;

8. C8: comenzi de zbor UA;

9. C9: sisteme de alimentare cu combustibil UA;

10. C10: rotoare UA;

11. C11: transmisie UA;

12. C12: putere hidraulică UA;

13. C13: sistem de indicare și înregistrare UA;

14. C14: tren de aterizare;

15. C15: oxigen UA;

- 16. C16: elice UA;
- 17. C17: sisteme pneumatice și de vid UA;
- 18. C18: protecție împotriva gheții/ploii/incendiilor UA;
- 19. C19: ferestre UA;
- 20. C20: componente structurale UA;
- 21. C21: balast de apă UA;
- 22. C22: augmentarea propulsiei UA;
- 23. C23: alte componente UA;
- 24. C24: componente CMU.

(g) Pentru întreținerea motoarelor complete, domeniul de activitate include tipul sau producătorul motoarelor.

(h) În ceea ce privește privilegiul de încercări nedistructive („*NDT*”), atunci când face parte din clasa „servicii specializate”, domeniul de activitate trebuie să includă metodele *NDT*.

(i) Organizația respectă condițiile de autorizare anexate la certificatul organizației emis de AAC, precum și domeniul de activitate specificată în manualul organizației.

CAO.UAS.025 Manualul organizației

(a) Organizația întocmește și menține un manual care specifică informațiile și procedurile necesare pentru ca personalul său să își îndeplinească sarcinile și pentru ca organizația să demonstreze modul în care respectă Regulament.

(b) Manualul include direct sau prin trimitere următoarele informații:

1. o declarație semnată de managerul responsabil, prin care se confirmă că organizația își va desfășura activitatea cu respectarea în permanență a cerințelor din prezenta anexă și a manualului organizației;

2. domeniul de activitate detaliat al organizației pentru fiecare privilegiu;

3. o organigramă care identifică titlul (titlurile) și numele persoanei (persoanelor) menționate la punctul CAO.UAS.035 literele (a), (b) și (c), precum și liniile de responsabilitate dintre aceste persoane;

4. o descriere generală și o prezentare a amplasamentului unităților de lucru;

5. procedura de modificare manuală, astfel cum se specifică la punctul CAO.UAS.105 litera (b), și dacă organizația intenționează să desfășoare activitățile menționate la următoarele puncte:

6. domeniul și procedurile lucrărilor desfășurate într-un alt loc decât instalațiile autorizate;

7. o listă a personalului de certificare, împreună cu domeniul de aplicare al autorizării;

8. o listă a personalului responsabil de aprobarea programului de întreținere a UAS;

9. o listă a personalului de evaluare a navigabilității, împreună cu domeniul de autorizare al fiecărui membru;

10. o listă a personalului responsabil de emiterea autorizațiilor de zbor;

11. domeniul și procedurile de întreținere a UA efectuate și certificate de la distanță de CMU.

(c) Versiunea inițială a manualului necesită aprobarea AAC.

(d) Modificările aduse manualului sunt gestionate în conformitate cu punctul CAO.UAS.105.

CAO.UAS.030 Instalații și depozitare

(a) Organizația se asigură că instalațiile care urmează să fie utilizate, inclusiv spațiile de birouri, îi permit să efectueze toate lucrările planificate.

(b) În plus, în cazul în care domeniul de aplicare al aprobării organizației include activități de întreținere, CAO se asigură că:

1. atelierele, hangarele și halele specializate oferă o protecție adecvată împotriva contaminării și a elementelor de mediu;

2. sunt prevăzute spații de depozitare sigure pentru componente, echipamente, scule și materiale, asigurându-se în același timp separarea componentelor, astfel cum se prevede la punctul ML.UAS.504 litera (a).

3. Instrucțiunile relevante pentru stocarea componentelor trebuie respectate, iar accesul la instalațiile de depozitare este limitat numai la personalul autorizat.

CAO.UAS.035 Cerințe privind personalul

(a) Organizația numește un manager responsabil care are autoritatea de a se asigura că toate activitățile organizației pot fi finanțate și efectuate în conformitate cu Regulamentul.

(b) Managerul responsabil desemnează o persoană sau un grup de persoane care au responsabilitatea de a se asigura că activitățile de continuitate a navigabilității sunt efectuate în conformitate cu manualul organizației.

(c) Managerul responsabil desemnează un manager pentru monitorizarea conformării căruia îi revine responsabilitatea de a gestiona funcția de monitorizare a conformării menționată la punctul CAO.UAS.100.

(d) Persoanele desemnate în conformitate cu literele (b) și (c) au o responsabilitate față de managerul responsabil și au acces direct la acesta. Ele trebuie să fie în măsură să facă dovada cunoștințelor, a antecedentelor și a experienței necesare pentru a-și îndeplini responsabilitățile.

(e) Organizația se asigură că întregul personal implicat în activități de menținere a navigabilității deține pregătirea, cunoștințele și experiența corespunzătoare și rămâne competent pentru activitatea care urmează să fie efectuată.

(f) Organizația dispune de personal suficient și calificat corespunzător pentru a-i permite să efectueze lucrările planificate.

(g) Organizația stabilește o pregătire inițială pentru personalul său de întreținere pentru a se asigura că acesta va efectua, în condiții de siguranță, întreținerea avută în vedere.

(h) Personalul care îndeplinește sarcini specializate, cum ar fi sudarea sau încercările nedistructive (NDT), altele decât inspecțiile prin contraste cromatice, trebuie să fie calificat în conformitate cu un standard recunoscut oficial.

CAO.UAS.040 Personalul de certificare

(a) Pentru a certifica întreținerea UA, CMU și componentelor sau pentru a certifica instalarea CMU, organizația autorizează personalul de certificare relevant în acest scop.

(b) Personalul de certificare care este destinat să certifice întreținerea UA și CMU sau să certifice instalarea CMU beneficiază de o formare inițială relevantă pentru UA și CMU în cauză, care urmează să fie menționată în autorizație. Organizația se asigură că persoanele respective au dobândit cel puțin trei luni de experiență practică în domeniul întreținerii aeronavelor ori CMU similare sau șase luni de experiență practică în domeniul întreținerii aeronavelor sau CMU exploatate, înainte de a-și primi autorizația de certificare.

(c) Organizația se asigură că personalul de certificare beneficiază periodic de o pregătire periodică suficientă și adecvată pentru a se asigura că deține cunoștințe actualizate privind tehnologiile relevante, procedurile de organizare și aspectele legate de factorii umani.

CAO.UAS.045 Personalul de evaluare a navigabilității

(a) Pentru a efectua evaluări ale navigabilității, organizația autorizează personalul relevant de evaluare a navigabilității care trebuie să respecte toate cerințele următoare:

1. să fi dobândit cel puțin un an de experiență în domeniul continuității navigabilității;
2. să fie autorizat ca personal de certificare sau să fi dobândit cel puțin doi ani de experiență în domeniul continuității navigabilității, pe lângă experiența menționată la subpunctul 1;
3. să fi beneficiat de formare corespunzătoare în domeniul întreținerii aeronavelor.

(b) Înainte ca organizația să emită unui candidat o autorizație de personal de evaluare a navigabilității, persoana respectivă efectuează o evaluare a navigabilității sub supravegherea AAC sau sub supravegherea unei persoane care este deja autorizată ca personal de evaluare a navigabilității de către organizație. Dacă această evaluare a navigabilității efectuată sub supraveghere este satisfăcătoare, persoana respectivă va fi autorizată ca membru al personalului de evaluare a navigabilității de către managerul responsabil cu monitorizarea conformității.

CAO.UAS.048 Personalul care emite autorizații de zbor

O autorizație de zbor se emite de către personalul de evaluare a navigabilității autorizat în mod expres de către organizație în acest scop.

CAO.UAS.050 Componente, echipamente și scule

(a) Organizația deține sau are acces la echipamente și scule adecvate pentru a-și îndeplini responsabilitățile.

(b) Organizația se asigură că echipamentele și sculele pe care le utilizează sunt controlate și calibrate în conformitate cu un standard recunoscut oficial. Aceasta ține evidența acestor calibrări și a standardelor utilizate.

(c) În ceea ce privește întreținerea, organizația inspectează, clasifică și separă în mod corespunzător toate componentele primite în conformitate cu punctele ML.UAS.501 și ML.UAS.504 din **Anexa nr. 2 partea ML.UAS** la Regulament, după caz.

CAO.UAS.055 Date de întreținere și comenzi de lucrări de întreținere

(a) Organizația are acces și utilizează datele de întreținere actuale aplicabile specificate la punctul ML.UAS.401 litera (b) din **Anexa nr. 2 partea ML.UAS** la Regulament care sunt necesare pentru efectuarea întreținerii.

(b) Înainte de începerea întreținerii, organizația și persoana sau organizația care solicită întreținerea convin asupra unui ordin de lucru scris, într-un mod care stabilește întreținerea care trebuie efectuată.

CAO.UAS.060 Standarde de întreținere

(a) Toate lucrările de întreținere se efectuează în conformitate cu cerințele din subpărțile D, E și H din **Anexa nr. 2 partea ML.UAS** la Regulament.

(b) Atunci când efectuează lucrări de întreținere, organizația trebuie să respecte următoarele cerințe:

1. să se asigure că zona în care se efectuează întreținerea este bine organizată și curată (fără murdărie și contaminanți);

2. să utilizeze metodele, tehnicile, standardele și instrucțiunile specificate în datele de întreținere și în comenzile menționate la punctul CAO.UAS.055;

3. să utilizeze sculele, echipamentele și materialele specificate la punctul CAO.UAS.050;

4. să se asigure că lucrările de întreținere sunt executate cu respectarea limitărilor de mediu specificate în datele de întreținere menționate la punctul CAO.UAS.055;

5. să se asigure că sunt utilizate unități de lucru adecvate, în caz de condiții meteorologice nefavorabile sau lucrări de întreținere de lungă durată;

6. să se asigure că riscul de erori în timpul întreținerii este redus la minimum, în special riscul de erori repetate în cazul unor sarcini de întreținere identice;

7. să se asigure că, după executarea oricărei sarcini de întreținere critice, este aplicată o metodă de detectare a erorilor;

8. să efectueze o verificare generală după încheierea lucrărilor de întreținere pentru a se asigura că UA, CMU sau componenta este liberă de toate sculele, echipamentele și de orice piese și materiale străine și că toate panourile de acces înlăturate au fost reinstalate.

CAO.UAS.065 Certificarea lucrărilor de întreținere a UA

La încheierea întreținerii efectuate asupra unei UA în conformitate cu Regulamentul, organizația certifică această întreținere în conformitate cu punctul ML.UAS.801 din Anexa nr. 2 partea ML.UAS la Regulament.

CAO.UAS.070 Certificarea întreținerii componentelor

(a) La finalizarea întreținerii efectuate asupra componentelor UA în conformitate cu Regulamentul, organizația certifică această întreținere în conformitate cu punctul ML.UAS.802 din Anexa nr. 2 partea ML.UAS la Regulament.

(b) La încheierea lucrărilor de întreținere efectuate, în conformitate cu Regulamentul, asupra componentelor CMU menționate la punctul ML.UAS.520 litera (d) din Anexa nr. 2 partea ML.UAS la Regulament, organizația certifică această întreținere în conformitate cu punctul ML.UAS.804 din Anexa nr. 2 partea ML.UAS la Regulament.

(c). Literele (a) și (b) nu se aplică componentelor fabricate în conformitate cu punctul CAO.UAS.095 litera (a), punctul 5.

CAO.UAS.071 Certificarea lucrărilor de întreținere a CMU

La încheierea întreținerii efectuate asupra CMU în conformitate cu Regulamentul, organizația certifică această întreținere în conformitate cu punctul ML.UAS.803 din Anexa nr. 2 partea ML.UAS la Regulament.

CAO.UAS.072 Certificarea instalării CMU

La finalizarea instalării CMU în conformitate cu Regulamentul, dacă titularul aprobării de proiect prevede acest lucru, organizația certifică această instalare în conformitate cu punctul ML.UAS.805 din Anexa nr. 2 partea ML.UAS la Regulament.

CAO.UAS.075 Managementul continuității navigabilității

(a) Toate sarcinile de management al continuității navigabilității se execută în conformitate cu cerințele subpărții C din Anexa nr. 2 partea ML.UAS la Regulament.

(b) Pentru fiecare UAS gestionat, organizația:

1. dezvoltă și controlează programul de întreținere a UAS și aprobă versiunea inițială și modificările ulterioare; abaterile în temeiul ML.UAS.302 litera (d) se efectuează în conformitate cu o procedură aprobată de autoritatea competentă, iar justificările acestora se înregistrează de către organizație;

2. pune respectivul program de întreținere a UAS la dispoziția proprietarului UA;

3. se asigură că modificările și reparațiile respectă punctul ML.UAS.304 din Anexa nr. 2 partea ML.UAS la Regulament;

4. se asigură că toate lucrările de întreținere sunt certificate în conformitate cu subpartea H din Anexa nr. 2 partea ML.UAS la Regulament;

5. se asigură că se aplică toate AD-urile aplicabile și toate cerințele operaționale cu impact asupra continuității navigabilității;

6. se asigură că toate defectele sunt remediate de către o organizație de întreținere autorizată corespunzător;

7. se asigură că UAS este pus la dispoziția unei organizații de întreținere autorizate corespunzător, în conformitate cu programul de întreținere a UAS și ori de câte ori este necesar;

8. coordonează întreținerea programată și aplicarea AD-urilor pentru a se asigura că activitatea este efectuată corespunzător;

9. gestionează și arhivează toate evidențele referitoare la continuitatea navigabilității;

10. se asigură că fișa de masă și centraj reflectă configurația actuală a UA, atunci când aceste informații sunt furnizate de producătorul UA.

CAO.UAS.080 Datele referitoare la managementul continuității navigabilității

(a) Organizația utilizează și are acces la datele curente referitoare la managementul continuității navigabilității, care sunt necesare pentru îndeplinirea sarcinilor de management al continuității navigabilității.

(b) Datele respective sunt specificate la punctul ML.UAS.401 litera (b) din Anexa nr. 2 partea ML.UAS la Regulament.

CAO.UAS.085 Evaluarea navigabilității

Organizația efectuează orice evaluare a navigabilității în conformitate cu punctul ML.UAS.903 din Anexa nr. 2 partea ML.UAS la Regulament.

CAO.UAS.086 Autorizația de zbor

Organizația emite orice autorizație de zbor în conformitate cu punctul 21.A.711 litera (d) din anexa nr. 1 (partea 21) la Regulamentul privind stabilirea cerințelor și procedurilor administrative de certificare pentru navigabilitate și mediu sau declarația de conformitate a aeronavelor și a produselor, pieselor și echipamentelor aferente, precum și cerințele referitoare la capacitatea organizațiilor de proiectare și producție, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 91/2024 atunci când poate atesta conformarea cu condițiile de zbor aprobate în conformitate cu o procedură specificată în manualul organizației.

CAO.UAS.090 Evidența documentelor

(a) Organizația păstrează următoarele înregistrări, în funcție de privilegiile pe care le deține:

1. Înregistrările lucrărilor de întreținere

Certificatele de punere în serviciu („CRS”), împreună cu toate documentele justificative necesare pentru a demonstra că au fost îndeplinite toate cerințele de întreținere; organizația furnizează, de asemenea, CRS persoanei sau organizației care solicită întreținerea, împreună cu orice evidență, cum ar fi date specifice privind reparațiile sau modificările, necesare pentru a asigura conformarea cu punctul ML.UAS.305 din Anexa nr. 2 partea ML.UAS la Regulament.

2. Înregistrările privind instalarea CMU

CRS, împreună cu toate documentele justificative necesare pentru a demonstra că au fost îndeplinite toate cerințele de instalare; organizația furnizează, de asemenea, CRS persoanei sau organizației care solicită instalarea, împreună cu orice date specifice privind instalația.

3. Înregistrările referitoare la managementul continuității navigabilității

Înregistrările prevăzute la punctul ML.UAS.305 din Anexa nr. 2 partea ML.UAS la Regulament.

4. Înregistrările privind evaluarea navigabilității

CEN emise sau prelungite, împreună cu toate documentele justificative. Aceste înregistrări se furnizează, de asemenea, organizației care gestionează continuitatea navigabilității UAS, dacă este diferită de organizația care emite CEN.

5. Înregistrările privind autorizațiile de zbor

Autorizația de zbor emisă și orice document care justifică emiterea autorizației de zbor, inclusiv condițiile de zbor.

(b) Organizația păstrează înregistrările privind personalul, precum și autorizațiile necesare pentru a demonstra calificarea personalului său. Aceasta păstrează înregistrările relevante pentru personalul de certificare, personalul de evaluare a navigabilității și personalul care emite autorizații de zbor timp de cel puțin doi ani după ce personalul respectiv a părăsit organizația sau după retragerea autorizației eliberate personalului respectiv.

(c) La cerere, organizația acordă acces personalului la înregistrările care îl privesc, astfel cum se specifică la litera (b), îi furnizează copii și îi înmânează înregistrările atunci când părăsește organizația.

(d) Organizația păstrează înregistrările:

1. menționate la litera (a) subpunctul 1 și orice date de întreținere asociate, timp de trei ani de la data la care întreținerea UA, CMU sau a componentelor a fost încheiată;

2. menționate la litera (a) subpunctul 2, pentru organizația care instalează CMU, dacă este diferită de organizația care gestionează continuitatea navigabilității UAS, timp de trei ani după certificarea instalării CMU;

3. menționate la litera (a) subpunctul 3, pe durata specificată la punctul ML.UAS.305 din Anexa nr. 2 partea ML.UAS la Regulament;

4. menționate la litera (a) subpunctul 4:

- pentru organizația care gestionează continuitatea navigabilității UAS, timp de doi ani după ce UA a fost retrasă definitiv din operare;

- pentru organizația care emite CEN, dacă este diferită de organizația care gestionează continuitatea navigabilității UAS, timp de patru ani de la emiterea CEN;

5. menționate la litera (a) subpunctul 1.5:

- pentru organizația care gestionează continuitatea navigabilității UAS, timp de doi ani după ce UA a fost retrasă definitiv din exploatare;

- pentru organizația care emite autorizația de zbor, dacă este diferită de organizația care gestionează continuitatea navigabilității UAS, timp de trei ani de la emiterea autorizației de zbor.

(e) Înregistrările privind monitorizarea conformității se păstrează minimum doi ani.

(f) Toate înregistrările se păstrează astfel încât să fie protejate contra deteriorării, modificării și furtului.

(g) În cazul în care managementul continuității navigabilității unei aeronave este transferat către o altă organizație sau persoană, toate înregistrările păstrate în temeiul literei (a) subpunctele (2)-(5) sunt transferate organizației sau persoanei respective. Dacă transferul se efectuează către o altă organizație conformă cu partea CAO.UAS, organizației respective i se aplică litera (d) din momentul transferului.

(h) Atunci când organizația își încetează operațiunile, toate înregistrările păstrate se transferă după cum urmează:

1. înregistrările menționate la litera (a) subpunctul 1 se transferă ultimului proprietar sau client al UAS sau al componentei respective sau se depozitează conform indicațiilor AAC;

2. înregistrările menționate la litera (a) subpunctele (2)-(5) se transferă proprietarului UA.

CAO.UAS.095 Privilegii ale organizației

În conformitate cu manualul organizației, organizației i se acordă unul sau mai multe dintre următoarele privilegii:

(a) Întreținere

1. Efectuează întreținerea UA, CMU sau a componentelor specificate în domeniul de activitate și în locurile specificate în manualul organizației.

2. Ia măsurile necesare pentru prestarea serviciilor specializate de către o organizație subcontractată calificată corespunzător, aflată sub controlul organizației conforme cu partea CAO.UAS, în conformitate cu procedurile corespunzătoare specificate în manualul organizației.

3. În condițiile specificate în procedura menționată la punctul CAO.UAS.025 litera (b) subpunctul 6, menține UA, CMU sau componentele specificate în domeniul de activitate într-un loc care nu figurează în manualul organizației.

4. Certifică întreținerea în conformitate cu punctele CAO.UAS.065, CAO.UAS.070 sau CAO.UAS.071.

5. Organizația poate fabrica în propriile instalații, în conformitate cu datele de întreținere, o gamă restrânsă de piese destinate utilizării la lucrările de întreținere în curs, astfel cum se indică în manualul organizației.

(b) Instalarea CMU

O organizație autorizată pentru întreținerea CMU poate efectua instalarea unei CMU și poate certifica o astfel de instalare în conformitate cu punctul CAO.UAS.072.

(c) Managementul continuității navigabilității

1. Gestionează continuitatea navigabilității oricăror UAS specificate în domeniul de activitate.

2. Aprobă programul de întreținere a UAS în conformitate cu punctul ML.UAS.302 litera (b) din Anexa nr. 2 partea ML.UAS la Regulament.

3. Ia măsuri pentru îndeplinirea unor sarcini limitate de continuitate a navigabilității de către o organizație subcontractată care este supusă funcției de monitorizare a conformării din cadrul organizației conforme cu partea CAO.UAS, astfel cum sunt enumerate în certificatul organizației.

4. Prelungește valabilitatea unui CEN în conformitate cu punctul ML.UAS.901 litera (c) din Anexa nr. 2 partea ML.UAS la Regulament.

(d) Evaluarea navigabilității

O organizație a cărei autorizare include privilegiile menționate la litera (a) sau (c) poate fi autorizată să efectueze evaluări ale navigabilității în conformitate cu punctul CAO.UAS.085 și să emită CEN aferent.

(e) Autorizația de zbor

O organizație a cărei autorizare include privilegiul menționat la litera (d) poate fi autorizată să emită o autorizație de zbor în conformitate cu punctul CAO.UAS.086 pentru UA-urile pentru care poate emite CEN.

CAO.UAS.100 Monitorizarea conformării și evaluarea organizațională

(a) Pentru a se asigura că îndeplinește în permanență cerințele Regulamentului, organizația instituie o funcție de monitorizare a conformării.

(b) Această funcție monitorizează în mod independent:

1. conformarea manualului organizației cu Regulamentul;

2. conformarea activităților organizației cu manualul organizației.

(c) Funcția monitorizează, de asemenea, conformarea întreținerii contractate cu contractul sau cu comenzile de lucru.

(d) În cazul în care organizația deține unul sau mai multe certificate suplimentare ale organizației, care intră în domeniul de aplicare al Codului aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017, funcția de monitorizare a conformării poate fi integrată în certificatul sau certificatele suplimentare deținute.

(e) Organizația poate înlocui funcția de monitorizare a conformării cu evaluări organizaționale periodice care nu necesită independență, cu condiția să fie îndeplinite toate condițiile următoare și sub rezerva aprobării de către AAC:

1. personalul organizației nu depășește 10 echivalente normă întreagă implicate în întreținere;

2. personalul organizației nu depășește 5 echivalente normă întreagă implicate în managementul continuității navigabilității.

În acest caz, organizația nu subcontractează sarcini de management al continuității navigabilității altor părți.

CAO.UAS.102 Protecția sistemelor de informații și comunicații și a datelor

(a) Organizația protejează sistemele de tehnologie a informației și comunicațiilor și datele utilizate pentru activitățile de continuitate a navigabilității, inclusiv software-ul și hardware-ul relevante, precum și conexiunile de rețea.

(b) Fără a aduce atingere punctului CAO.UAS.120, organizația se asigură că orice incident sau vulnerabilitate în materie de securitate a informațiilor, care poate reprezenta un risc semnificativ la adresa siguranței aviației, este raportată AAC.

În plus:

1. atunci când un astfel de incident sau o astfel de vulnerabilitate afectează o aeronavă ori un sistem sau o componentă asociată, organizația trebuie să raporteze acest lucru și deținătorului aprobării de proiect;

2. atunci când un astfel de incident sau o astfel de vulnerabilitate afectează un sistem sau element constitutiv utilizat de organizație, ea trebuie să raporteze acest lucru organizației responsabile de proiectarea sistemului sau a elementului constitutiv.

(c) Raportarea menționată la litera (b) se efectuează cât mai curând posibil, fără să depășească 72 de ore de la data la care organizația a luat cunoștință de situația respectivă, cu excepția cazului în care circumstanțe excepționale împiedică acest lucru.

CAO.UAS.105 Schimbări la nivelul organizației

(a) Următoarele schimbări la nivelul organizației necesită o aprobare prealabilă din partea autorității competente:

1. modificări ale certificatului, inclusiv ale condițiilor de autorizare a organizației;
2. modificări ale persoanelor menționate la punctul CAO.UAS.035 literele (a)-(c);
3. modificări ale procedurii menționate la litera (b).

(b) Orice alte modificări sunt gestionate de organizație și notificate AAC în conformitate cu procedura specificată în manualul organizației. Organizația transmite AAC descrierea modificărilor și modificarea corespunzătoare a manualului organizației în termen de 15 zile de la data la care au avut loc modificările.

CAO.UAS.110 Menținerea valabilității unui certificat de autorizare

Un certificat de autorizare se emite pe o durată nelimitată și rămâne valabil sub rezerva respectării tuturor condițiilor următoare:

(a) organizația respectă în continuare cerințele din prezenta anexă, ținând seama de cerințele de la punctul CAO.UAS.115 referitoare la tratarea constatărilor;

(b) organizația s-a asigurat că se acordă acces AAC, astfel cum se specifică la punctul CAO.UAS.112;

(c) certificatul de autorizare nu a făcut obiectul unei renunțări din partea organizației și nu a fost suspendat și nici revocat de către AAC.

CAO.UAS.112 Accesul

În scopul verificării conformării cu cerințele relevante din prezenta anexă, organizația se asigură că accesul la orice instalație, UAS, document, înregistrare, date, procedură sau la orice alt material relevant pentru activitățile sale care fac obiectul certificării este acordat oricărei persoane autorizate de AAC.

CAO.UAS.115 Constatări și observații

(a) După primirea unei notificări privind o constatare din partea AAC în conformitate cu punctul AR.UAS.GEN.350 din Anexa nr. 1 partea AR.UAS la Regulament, organizația, în termenul convenit cu AAC, definește un plan de acțiuni corective [pentru a elimina constatarea sau constatările și a preveni repetarea acestora] și demonstrează AAC implementarea planului respectiv.

(b) Organizația acordă atenția cuvenită observațiilor primite în conformitate cu punctul AR.UAS.GEN.350 litera (f) din Anexa nr. 1 partea AR.UAS la Regulament. Organizația consemnează deciziile pe care le-a luat cu privire la aceste observații.

CAO.UAS.120 Raportarea evenimentelor

(a) Organizația instituie și menține un sistem de raportare a evenimentelor, inclusiv raportarea obligatorie și voluntară. Organizațiile care își au sediul principal de activitate în Republica Moldova se asigură că sistemul lor de raportare a evenimentelor respectă cerințele reglementării aeronautice civile „Regulamentul privind raportarea, analiza și acțiunile subsecvente cu privire la evenimentele de aviație civilă”, aprobat prin Ordinul ministrului economiei și infrastructurii nr. 119/2020, ale Codului aerian al Republicii Moldova și actelor sale de punere în aplicare.

(b) Fără a aduce atingere pct. 58 din Regulamentul privind normele și procedurile de operarea aeronavelor fără pilot la bord, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 949/2022, organizația raportează AAC și deținătorului aprobării de proiect a UAS sau a componentei orice eveniment sau stare legată de siguranța unui UAS sau a unei componente identificate de organizație care pune în pericol sau, dacă nu este corectat sau abordat, ar putea pune în pericol un UAS sau orice altă persoană, în special orice accident sau incident grav.

(c) Atunci când este contractată pentru întreținere, organizația raportează, de asemenea, orice astfel de eveniment sau situație care afectează un UAS organizației responsabile cu managementul continuității navigabilității respectivei UAS în conformitate cu punctul ML.UAS.201 din Anexa nr. 2 partea ML.UAS la Regulament. Pentru evenimentele sau situațiile care afectează componentele aeronavei, organizația raportează persoanei sau organizației care a solicitat întreținerea.

(d) În cazul în care este contractată pentru a îndeplini sarcini de management al continuității navigabilității, organizația raportează, de asemenea, orice astfel de eveniment sau situație care afectează un UAS proprietarului care a contractat organizația menționată în partea CAO.UAS.